

Zařazení osob po výkonu trestu do společnosti

Miroslava Křivánková, DiS.

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Miroslava KŘIVÁNKOVÁ, DiS.
Osobní číslo: H118151
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika

Téma práce: Zařazení osob po výkonu trestu do společnosti

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno dle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovědního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím diplomové práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena na:

- člověka v situaci po propuštění z výkonu trestu a jeho zařazení do společnosti,
- nástín pohledu společnosti na člověka po propuštění z výkonu trestu,
- motivace ve věznicích k adaptaci do života
- význam probační a mediační služby.

Součástí práce bude empirické šetření, eventuálně realizovaný výzkum, zaměřený na zjištění postojů člověka po výkonu trestu.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Buriánek, J. Sociologie. Praha: Fortuna, 1996.

Hrčka, M. Sociální deviace. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001.

Matoušek, O. a kol. Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál, 2003.

Nakonečný, M. Sociální psychologie. Praha: Svoboda, 1970.

Večeřa, M. Sociální stát. Praha: Sociologické nakladatelství, 1996.

Další literatura bude obsažena v Projektu diplomové práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Zuzana Němcová, Ph.D.

Skupina managementu a ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce:

11. listopadu 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

V Brně dne 11. listopadu 2013

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí ústavu

doc. PaedDr. Slavomír Láca, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

MIROSLAVA KRIVÁNKOVA

Jméno, příjmení studenta

V Brně 14. 2. 2014

Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídnou k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou začleňování se jedinců po výkonu trestu odnětí svobody zpět do společnosti. Poukazuje na jejich možnosti – pomoc společnosti, státu... Zabývá se také jejich pohledem na svou situaci, zda pociťují vinu za svůj osud, co očekávají, jaké mají vztahy s rodinou. Teoretická část objasňuje důležité pojmy, týkající se dané oblasti. V části praktické je uveden sociometrický výzkum, který byl prováděn pomocí dotazníku.

Klíčová slova:

Výkon trestu odnětí svobody, adaptace, vězení, vina, trest, probační a mediační služba, sociální kurátor, alternativní trest, resocializace, začlenění.

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the question of integration of released prisoners into the society. It adverts to their possibilities – help of society, state... It deals with their viewpoint to their situation, if they feel blame to their fate, what they await, what relationships they have with their family. Theoretic part clarifies important terms concerning this theme field. Practical part introduces sociological research, which was performed with a questionnaire.

Keywords:

Custodial sentence, adaptation, prison, blame, punishment, probation and mediation service, social rehabilitation, integration.

Poděkování

Děkuji tímto paní Ing. Zuzaně Němcové Ph.D. za odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych chtěla poděkovat mému manželovi a rodině za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytli nejen během vypracování mé bakalářské práce, ale i během celého mého studia.

Velké poděkování patří též instituci Podané ruce na cestě ke svobodě v Olomouci, zvláště panu Mgr. Petru Vymazalovi, DiS., který mi umožnil přístup ke svým klientům.

Miroslava Křivánková, DiS.

Prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 ÚČEL A FUNKCE VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY	13
1.1 VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY	13
1.2 TYPOLOGIE VĚZNIC	13
1.3 PRŮBĚH VÝKONU TRESTU.....	15
2 SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA	16
2.1 SOCIALIZACE, RESOCIALIZACE	16
2.2 SPOLEČNOST, NORMY	17
3 VĚZNICE (VTOS)	19
3.1 PROGRAM ZACHÁZENÍ – MOTIVACE VE VĚZNICÍCH K ADAPTACI DO ŽIVOTA.....	19
4 POMOC SPOLEČNOSTI	22
4.1 SOCIÁLNÍ PODPORA	23
4.2 KONTINUÁLNÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE.....	24
4.3 PEDAGOGICKÉ PROFESE V KONTEXTU VTOS	24
4.4 SOCIÁLNÍ KURÁTOR.....	25
4.5 ÚŘADY PRÁCE	25
4.6 PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA.....	26
4.7 PROJEKT ŽIVOT PO VĚZENÍ A NAJDU SI SVÉ MÍSTO	27
5 SOCIÁLNÍ DOPAD A JEHO ASPEKTY	29
5.1 AMNESTIE (K 1.1.2013).....	29
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
6 METODOLOGIE	33
6.1 METODA ZPRACOVÁNÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU.....	33
6.2 RESPONDENTI.....	34
6.3 PROBLEMATIKA SBĚRU DAT	34
7 VÝSLEDKY A JEJICH INTERPRETACE	35
7.1 HODNOTY, ZMĚNA NÁHLEDU NA DANÉ HODNOTY PO VTOS, KONÍČKY.....	35
7.2 RODINA KDE JSEM VYRŮSTAL, DĚTI, VZTAHY, VZDĚLÁNÍ.....	37
7.3 POHLED NA VTOS	39
7.4 POBYT VE VĚZENÍ.....	41
7.5 PO SKONČENÍ VTOS – OČEKÁVÁNÍ, REAKCE SPOLEČNOSTI, REINTEGRACE.....	44
7.6 DŮVODY UVĚZNĚNÍ.....	49
7.7 SOUČASNÁ SITUACE	51
7.8 AMNESTIE (1.1.2013).....	52
7.9 POHLED SPOLEČNOSTI	53
8 NÁVRHY A ŘEŠENÍ	54
ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	61

SEZNAM PŘÍLOH.....	62
---------------------------	-----------

ÚVOD

V dnešní době často mluvíme o růstu kriminality, o lidech, páchající trestné činy. Tento problém, jako sociálně patologický jev, je problémem celospolečenským. Tedy problémem každého z nás. Každý má možnost se nějakým způsobem podílet na snížení těchto patologických jevů. Zde nám můžou částečně pomoci vědomosti a dovednosti nabyté v rámci studia Sociální pedagogiky, která nás učí naslouchat problémům lidí kolem nás, řešit tyto problémy a případně jim předcházet.

Sociální pracovníci a pedagogové působí ve Vězeňské službě ČR, na Probační a mediační službě ČR, jako sociální kurátoři, v neziskových organizacích apod. Jsou v neustálém styku s lidmi páchajícími trestnou činností. Ať už v době před jeho spácháním, či po výkonu trestu odnětí svobody. Snaží se pomoci nejen jim, ale i jejich rodinám.

Výkon trestu odnětí svobody (dále jen VTOS) je celou dobu provázen aktivitami, které mají člověka připravit na život po propuštění. Je důležité, aby příprava na návrat byla prováděna již ve věznicích, tak jako je podstatné těmto lidem pomoci po propuštění. Tato pomoc je jim poskytována od sociálních institucí, které jsou k tomu určené, ale zásadní roli by zde měla sehrát zvláště rodina a blízcí. Proces znovuzačleňování je složitý a těžký, kdy jedinec musí řešit různé problémy, které se vyskytly za dobu jeho pobytu ve vězení, jako např. finance, zaměstnání, znovunavázání styků s rodinou a blízkými a v neposlední řadě problémy dluhů, které vznikají v souvislosti jak s trestnou činností, tak s poplatky spojené s trestním řízením a VTOS.

Žijeme v sociálním státě. „Sociální stát je typem společnosti, v níž vláda na sebe přebírá odpovědnost za ekonomickou, sociální a politickou prosperitu (wellbeing) svých občanů.“¹

¹ Večeřa, M., Šedřová, K., Mareš, J. *Sociální stát: východiska a přístupy*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakl. 2001. ISBN 80-858-5016-8. Sociální stát. Praha: Sociologické nakladatelství, 1996

Cílem bakalářské práce bude analýza situace lidí, kteří prošli VTOS a následně poukázat na jejich možnosti při jejich reintegraci do společnosti. Zjistit, zda odsouzení k VTOS mělo vliv na jejich současnou situaci, či nikoliv.

Další dílčí cíle se budou dotýkat nabízených programů ve věznicích, probační a mediační služby, zkušeností se zaměstnáním při VTOS, postojů ke svému uvězení a vizí do budoucna po VTOS. Okrajově zasáhnou i postoje společnosti k těmto lidem.

Tato práce má po jeho přečtení přinést pochopení jedinců, kteří jsou či byli ve VTOS. Vnáší snahu o větší vstřícnost k těmto lidem, ne jen odsouzení a zavrnutí, které si všichni, kteří prošli VTOS nezasluhují.

Přínosem pro sociální pedagogiku by měl být nový (další) pohled na resocializaci lidí po VTOS, nabídnutí dalších možností ke zpracování, aby jedinci opouštějící vězení prošli znovuzачleněním co nejlépe a bez recidiv.

Tato bakalářská práce bude dělena na dvě části. Teoretická část práce bude zaměřena na obecný pojem VTOS, přínos oboru speciální pedagogiky, možnosti typu věznic a v neposlední řadě na pomoc ze strany společnosti, státu. Druhá část práce, část praktická, bude rozbořem kvalitativního průzkumu k pochopení problému reintegrace bývalých vězňů.

Práce má teoreticko-empirický charakter, kdy teoretická část vychází zvláště z českých odborných publikací.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚČEL A FUNKCE VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY

1.1 Výkon trestu odnětí svobody

Výkon trestu odnětí svobody je důležitou částí boje společnosti proti trestné činnosti, kdy tento institut využívá každá země na světě. Rozdíly samozřejmě existují, jak už v materiálních, kulturních, či legislativních stránkách, které jsou dány jak úrovní vězeňství, tak i demokratickou vyspělostí státu.

Účelem trestu je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit dalšímu páchání trestné činnosti a snažit se o výchovu, případně převýchovu k tomu, aby dále daný jedinec vedl život dle právních předpisů, dle norem společnosti. Zjednodušeně řečeno - funkce izolační je prioritní, ale velký důraz je kladen zvláště na resocializaci. Uloženým VTOS nesmí být ponížena lidská důstojnost. Toto je zakotveno v Listině základních práv a svobod, která je nedílnou součástí Ústavy ČR. V tomto účelu je uvedena zároveň i výchovná funkce výkonu trestu.

„Funkci regulativní (ochrana společnosti), popsanou výše, doplňuje funkce vyrovnávací, která myslí na oběti trestných činů. Účelem odplatných trestů je emocionální uspokojení poškozených a případná kompenzace škody. Lze říci, že trest může být účinný, pokud jsou splněny následující podmínky: trest je přiměřený z hlediska společnosti i delikventa, je neodvratitelný a zároveň včasný.“²

1.2 Typologie věznic

Trest výkonu odnětí svobody se vykonává ve věznici nebo v samostatném oddělení vazební věznice. Věznice dohlíží na dodržování předpisů stanovených zákonem, který upravuje výkon trestu.

Výkon trestu je vykonáván ve čtyřech základních typech věznic s označením:

² Urbanová, M. *Systémy sociální kontroly a právo*. Plzeň: vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, ISBN 80-86898-94-6.

- a) s dohledem,
- b) s dozorem,
- c) s ostrahou,
- d) se zvýšenou ostrahou.

Vedle základních typů věznic jsou zřízeny také zvláštní věznice pro mladistvé.

Pachatel trestného činu je po vykonání rozsudku soudem zařazen do věznice:

- a) s dohledem pachatele, kterému byl uložen trest za trestný čin spáchaný z nedbalosti a který dosud nebyl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin.

Zde chodí odsouzení v civilu, mají možnost neomezeného pohybu po věznici, mohou pracovat na nestřeženém pracovišti i mimo věznici. Návštěvy jsou volné dvakrát do měsíce a mohou opustit věznici na 24 hodin. Existují tzv. režimová opatření (např. u vrahů).

- b) s dozorem pachatele, kterému byl uložen trest za trestný čin spáchaný z nedbalosti a který již byl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin, nebo pachatele, kterému byl uložen trest za úmyslný trestný čin ve výměře nepřevyšující dva roky a který dosud nebyl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin.

Toto je již vyšší typ, kde odsouzení musí nosit ústavní oděv. Stále jsou zde ale nestřežená pracoviště, volný pohyb, volná návštěva jedenkrát za měsíc. S vychovatelem je možné na vycházku (např. na úřad, do kulturního zařízení apod.)

- c) s ostrahou pachatele, kterému byl trest uložen za úmyslný trestný čin a nejsou zároveň splněny podmínky pro umístění do věznice s dozorem nebo se zvýšenou ostrahou, a pachatele, který byl odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti a nebyl zařazen do VTOS do věznice s dohledem nebo s dozorem.

Odsouzení zde již jen výjimečně pracují na nestřeženém pracovišti, povětšinou uvnitř věznic. Funguje zde plotový systém, zděný systém a strážní věže. Může zde být i volný pohyb po věznici.

- d) se zvýšenou ostrahou pachatele, kterému byl uložen VTOS na doživotí, kterému byl uložen VTOS jako zvlášť nebezpečnému recidivistovi, kterému byl zvlášť závažný trestný čin uložen VTOS ve výměře nejméně osmi let, nebo který byl odsouzen za úmyslný trestný čin a v posledních pěti letech uprchl z vazby nebo z výkonu trestu.

Pohyb je zde umožněn pouze organizovaně s příslušníkem vězeňské služby. Práce je vykonávána pouze ve věznici, či na celách. Není možný volný pohyb po věznici. Návštěvy jsou pod dozorem příslušníka.

1.3 Průběh výkonu trestu

Do výkonu trestu může odsouzený nastoupit pouze na základě písemného rozhodnutí (rozsudku) soudu. Po přijetí do věznice musí být odsouzený seznámen s jeho právy a povinnostmi a s vnitřními řády věznice.

Prostřednictvím programů ve věznicích se realizují různé metody a formy práce. Cílem těchto programů je naplnit účel VTOS, pomoci ke změně hodnot odsouzeného, ke změně postoje k trestnému činu a snaha motivovat jej k pozitivnímu přístupu svých povinností.

VTOS je zabezpečován zákonem č. 169/1999 sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (v platném znění), v souladu s Vyhláškou MS ČR č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu (v platném znění) a v souladu s dalšími normami upravující VTOS.

Jak již bylo zmíněno, do nástupu k VTOS se odsouzený dostaví sám na základě výzvy, případně je předveden (dopraven) Policií ČR. Přichází na příjímací oddělení, kde je asi 1 týden. Zde se provádí intervence, diagnostika, použití programu SARPO (souhrnná analýza rizik a potřeb odsouzených) – toto se odehrává v tzv. nástupní věznici. Dále následuje asi 2 týdenní adaptace s příjímací komisí, vyhotovením komplexní zprávy a stanovení případného pracovního zařazení. Následně odsouzený nastupuje do běžného oddělení, kde je vykonáván zbytek trestu a po uplynutí doby VTOS přichází na řadu výstupní oddělení, kam je odsouzený převeden asi 6 měsíců před podmíněčným propuštěním konce trestu.

2 SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA

2.1 Socializace, resocializace

„Socializace je celoživotní proces, v jehož průběhu si jedinec osvojuje specificky lidské formy chování a jednání, jazyk, poznatky, hodnoty, kulturu a začleňuje se do společnosti. Realizuje se hlavně sociálním učením, sociální komunikací a interakcí.“³

„Socializace je především procesem budování kultury podstaty jedince, jehož cílem je humanizace, utvoření lidské individuality jako svébytné, jedinečné, autentické a autonomní součást lidského společenství.“⁴ Socializace je převzetí určité pozice ve společnosti, která s sebou nese konkrétní úlohy a činnosti. Jednoduše řečeno je socializace zařazení se, včlenění nebo vrůstání do společnosti, které vyžaduje neustálé prohlubování a navazování sociálních kontaktů. Socializací se snažíme, prostřednictvím školy, rodiny, přátel atd., naučit jedince určitému způsobu chování. Jedince, kteří se od tohoto odchýlí se snažíme „napravit“, tzv. resocializací.

„Resocializace je charakterizována rozpadem dosud přijatelných hodnot a vzorců jednání, po němž následuje přijetí radikálně nových, radikálně odlišných. Jedním typem okolností, za kterých k tomu může dojít, je vstup jedince na půdu instituce omezující osobní svobodu, psychiatrické léčebny, vězení... kde je oddělen od vnějšího světa a vystaven tvrdému tlaku nových zákazů a příkazů. Za extrémně stresujících okolností mohou být změny postoje a osobnosti jedince velmi dramatické. Právě studium takových mezních situací nám ledacos napovídá o normálních procesech socializace.“⁵

Můžeme tedy říci, že resocializace je pomoc jedinci k návratu k normám, kde se od nich odchýlil. Většinou se jedná o nedostatky, které ovlivnily proces socializace.

³ Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*, 4. vydání Brno: Portál 2003. ISBN 80-7178-772-8

⁴ Řezáč, J. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-48-6

⁵ Mucha, I. *Sociologie: základní texty*. 3. vydání. Jesenice u Prahy: Tiskárna a vydavatelství 999. 2007. ISBN 978-80-86391-26-7

Za tyto nedostatky můžeme považovat např. negativní vliv prostředí, nevhodná výchova, špatné rodinné zázemí, vrozené dispozice apod. Tyto vlivy se následně odrážejí na deviantním chování jedince. V těchto případech je proto nutná resocializace, kdy prostřednictvím výchovných a vzdělávacích programů vyvíjíme snahu jedince reintegrovat do společnosti. Resocializace je stěžejním bodem při adaptaci pachatelů trestných činů.

2.2 Společnost, normy

Společnost přikládá velký důraz a je pro ni důležité „veřejné mínění“. Toto tzv. veřejné mínění „odrážejí ducha doby a je diferencováno více či méně výrazně podle skupin, které je reprezentují, je faktorem utváření a kontroly sociálního chování i citění a myšlení jedinců.⁶

Jelikož na sebe lidé navzájem působí, vytváří si časem svou vlastní ideologii, která je tvořena společným přesvědčením, hodnotami a normami. Normy můžeme chápat jako nějaké měřítko, pravidlo, řád dané společnosti. Jsou nepsanými pravidly, která by měla být jedinci skrze jejich chování dodržována a respektována. Nejsou návody, ale stanovují hranice. Jsou zakotveny v objektivním vědomí společnosti. Díky existenci těchto norem můžeme předvídat sociální chování. Zde neexistuje pouze jedno paradigma chování, a proto můžeme normy rozdělit na sociální, právní, morální, zvykové a náboženské, vyskytující se ve společnosti.

Sociální normy jsou pravidla, která se očekávají od jedince v určité společnosti. Tyto normy dodržujeme buď z vlastního přesvědčení, nebo z možné sankce.

Právní normy plní funkci sociálního chování. Jsou závazné, vydávané státem ve stanovené formě, sankce jsou státem vynutitelné.

Morální normy jsou založeny na morálních hodnotách, principech pojetí dobra a zla. Jsou závaznými pravidly lidského chování.

⁶ Nakonečný, M. *Sociální psychologie*. 1.vyd. Praha: Svoboda, 1970.

Zvykové normy jsou zvyky, zvyklosti, obyčeje a rituály. Opírají se o dlouhodobé, tradiční dodržování. Přenášejí se z generace na generaci.

Náboženské normy jsou dány nadpřirozenou bytostí, Bohem, kdy společnost neudílí sankce.

Nerespektování norem je spjato s deviantním chováním, odchylkami v chování a patologií. Chyby následně hledáme v procesu socializace.

3 VĚZNICE (VTOS)

3.1 Program zacházení – motivace ve věznicích k adaptaci do života

Je důležité, aby čas ve vězení byl využit a přesvědčit odsouzené, aby za svůj pobyt své chování změnili v chování, které nebude ohrožovat společnost. Návrat na svobodu je těžký a nese s sebou plno nových rozhodnutí a důsledků, které dopadají jak na odsouzené, tak i na jeho rodinu, ale i na společnost. Cílem VTOS by nemělo být pouze zabránit dalšímu páchání trestné činnosti, recidivě, ale také by mělo být snahou odsouzeného reintegrovat tak, aby se stal přínosem jak společnosti, tak i rodině. V tomto směru nám napomáhá „Program zacházení“.

Program zacházení obsahuje konkrétní cíle a metody působení na odsouzeného. Součástí tohoto programu je zaměstnávání odsouzeného, účast na pracovní terapii, vzdělávání nebo jiné náhradní činnosti, které mu mají pomoci vést samostatný život po VTOS. Při tvorbě programu zacházení se přihlíží k délce trestu, příčině a jakého trestného činu se jedinec dopustil. Program se nezpracovává, pokud délka odnětí svobody nepřesahuje alespoň tři měsíce. Po zpracování programu má odsouzený možnost výběru z daných variant. Pokud si nevybere, účastní se povinně tzv. minimálního programu zacházení, který je stanoven vnitřním řádem věznice. Při stanovení programu se prioritně přihlíží k pedagogicko-psychologickému působení. Tyto programy jsou v průběhu trestu aktualizovány a to v závislosti na chování a vývoji odsouzeného.

Členění programu zacházení:

- a) pracovní aktivity,
- b) vzdělávací aktivity,
- c) speciálně výchovné aktivity,
- d) zájmové aktivity,
- e) oblast utváření vnějších vztahů.

Pracovní a vzdělávací aktivity jsou považovány za nejúčelnější. Bohužel v současné době v českém vězeňství nejsou možnosti k zabezpečení vzdělání všem odsouzeným, jaký

by byl třeba. Doplnění vzdělání by určitě pomohlo k následnému proniknutí na trh práce, jak už při výkonu trestu, tak po něm. Je totiž faktem, že po úspěšném proniknutí propuštěného jedince na trh práce je mnohem menší pravděpodobnost recidivy a s ní spojený návrat do vězení. Do vzdělávacího programu jsou upřednostňováni ti jedinci, kteří jsou osobně motivováni a jedinci mladiství a odsouzení ve věku blízkému věku mladistvého, tj. od 18 do 26 let, kdy teprve začínají své profesní i osobní životy. Po úspěšném ukončení se vydávají osvědčení nebo vysvědčení, kde není nijak označeno, kde bylo vzdělání získáno.

Pracovními aktivitami se rozumí: zaměstnání, práce potřebná k zajištění každodenního provozu věznice a pracovní terapie (vedená zaměstnanci Vězeňské služby s potřebným odborným vzděláním). V současné době je zaměstnanost odsouzených cca okolo 60%. Je nutné poukázat na to, že není povinností pracovat pro cizí subjekty, povinností je pouze práce pro věznic, ale práci, pracovnímu procesu, je přikládána velká váha, díky posílení a upevnění určitých návyků, která jsou v běžném životě zapotřební. Význam nacházíme i ve vybití si své agrese při výkonu pracovní aktivity a taktéž má význam ekonomický - z odměn za práci je možno hradit výživné na děti odsouzeného, náklady na VTOS, náklady na případnou předchozí vazbu, úložné apod. Odsouzení jsou rozdělováni do pracovního procesu s přihlédnutím k jejich zdravotnímu, tělesnému a duševnímu stavu, který určí lékař. Nemohou samozřejmě vykonávat veškeré práce, např. je zakázána práce s výbušninami, zvýšená kontrola se praktikuje u práce s omamnými a psychotropními látkami a jedy atd.

Speciálně výchovné aktivity jsou individuální a skupinové speciální pedagogické a psychologické působení vedená kompetentními zaměstnanci. Jedná se o terapeutické aktivity (zvláště sociální výcvik, psychoterapie, pohybová terapie), právní poradenství, trénink zvládnutí své agrese, pravidelné cvičení pro zlepšení psychické i fyzické kondice (práce v keramické dílně, pracovní terapie, muzikoterapie, biblioterapie, relaxační a uvolňovací techniky, víkendová setkání s filmem či hudbou apod.).

Zájmové aktivity jsou realizovány v rámci výchovných kolektivů, kde odsouzení rozvíjí své schopnosti, vědomosti a dovednosti. Je zde kladena snaha ukázat, jak prožívat volný čas. Tato schopnost bývá většinou problémem značné části vězeňské populace.

Cílem je samozřejmě zvláště formovat osobnost odsouzeného, rozvíjet ji, kultivovat, budovat pozitivní vztahy k okolí a redukovat vnitřní napětí. Může se jednat také o sportovní kroužek, kroužek akvaristiky, šachový, hudební, jazykový apod. Průběžně jsou prováděny tzv. samoobslužné aktivity, které jsou určeny k přípravě soběstačného způsobu života po propuštění (např. udržet si svůj oděv čistý, připravit si jednoduché jídlo apod.).

Oblast utváření vnějších vztahů je zaměřeno na udržení, posílení a vytvoření sociálních vazeb odsouzených mimo věznici (zvláště k partnerům, dětem, rodině, přátelům). Snahou je udržet pozitivní sociální vazby. Jedinci mají možnost odesílat a přijímat korespondenci, odebírat denní tisk a časopisy, sledovat televizi, rozhlas. Zvláště v době před propuštěním je jedinci přiřazen sociální pracovník, který má za úkol obeznámit jej s jeho možnostmi (uspořádat si sociální život, vyřízení dokladů potřebných k jednání na úradech práce, sociálním úřadě..., navazování kontaktů s charitativními organizacemi, kontakt s probační a mediační službou apod.)

Pozitivní vliv se projevuje i při poskytování duchovní služby. Ta je prezentována vězeňskou duchovní službou, zajišťovanou kaplanem. Tyto služby jsou realizovány buďto návštěvami církevních zástupců, nebo účastí na pastorační činnosti, čtením náboženské literatury apod.

Dá se říci, že Program zacházení je kvalitně vypracován a určitě pomůže některým lidem k lehčímu znovu začlenění do společnosti, ale při vnesení trocha kritiky se jedná o utopii, kdy se ve věznicích nachází až příliš vězňů, na které se všechny působit nedá.

4 POMOC SPOLEČNOSTI

Pomoc společnosti je zřejmě nejdůležitější částí postpenitenciární péče (péče o propuštěné vězně) a jde o velmi složitý a namáhavý proces. „Tato péče není tvořena jako ucelený systém a ani nenavazuje na vězeňství, ale je složena z různých nestátních organizací, jako jsou Azylové domy, Armáda spásy a jiné organizace.“⁷ Vždyť už při VTOS i věznice spolupracuje se státními organizacemi (Probační a mediační službou, sociálním kurátorem), nestátními neziskovými organizacemi (např. Podané ruce) nebo s církví a náboženskými společnostmi.

„Existují určité důvody vzniku postpenitenciární péče a její potřeby:

- cíle penitenciárního procesu nejsou zcela dosaženy a ustáleny, a proto propuštěný potřebuje odbornou pomoc a péči k adaptaci na nové podmínky a k integraci do společnosti.
- První dny po propuštění jsou obdobím sociální rekonvalescence, kdy si jedinec obnovuje sociální dovednosti a postupně se integruje do společnosti. V této době potřebuje odbornou péči, zvláště v některých individuálních případech, kdy může lehce podlehnout negativním vlivům.
- Nejčastěji recidiva nastává v průběhu prvního roku na svobodě a prožívání krize prvních dnů na svobodě.
- Při řešení problémů, konfliktů, prožívání úzkosti jsou bezradní a následkem toho bývá nevhodné sociální chování.
- Objevují se problémy s překonáním stigmatu „kriminálního“.
- Běžný život klade mnohem větší nároky na rozhodování a nesení důsledků svého chování než život za mřížemi.

⁷ Mařádek, V. *Výkladový slovník penologie*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, 2009. 142 s. ISBN 80-704-2256-4.

- Po dlouhých nebo opakovaných trestech propuštění pociťují snížení hodnoty sama sebe, pesimismus z životní reality, obtížnost nalézání smyslu života.
- Problémy spojené s obnovením partnerského vztahu, s rozpadem vztahu nebo s vytvářením nových vztahů.
- Problémy s obnovením nových materiálních podmínek života a také profesionální uplatnění.⁸

4.1 Sociální podpora

Odsouzenému je v rámci postpenitenciární péče poskytována následující péče:

- pomoc při hledání zaměstnání,
- pomoc s ubytováním,
- finanční podpora,
- pomoc při znovu začlenění do společnosti,
- sociálně výchovné a poradenské působení ve věcech sociálně-právních.

Mnozí lidé si pomyslí, proč vyvíjíme takovou snahu pro lidi, kteří byli zatčení a následně uvězněni. Ale ani tito lidé nepřestávají být součástí naší společnosti a je třeba jim následně pomoci najít tu správnou cestu, samozřejmě pokud mají zájem i oni. Někteří z nich byli k tomuto osudu dohnáni bídou, špatnými životními událostmi a ne jen vlastní vinou.

Fáze sociální pomoci jsou na sebe vázány, obzvláště jsou důležité v období izolace, kdy sociální pracovník je jediným pojítkem se světem. Tato pomoc spočívá převážně v pomoci při zajišťování nezbytných materiálních potřeb, při organizování života na svobodě, umravňování jedince a poskytování rad ve složitých životních událostech.

⁸ Mühlpachr P. *Sociální práce*. 1. vyd. Brno: Masarykova universita, 2004, ISBN 80-210-3323-1; Červíková V. *Sociální ochrana*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-138-0.

V neposlední řadě se snažíme nějakým způsobem ovlivnit i jeho sociální prostředí, aby mu co nejvíce pomohlo k znovunavrácení do života.

4.2 Kontinuální sociální práce

Kontinuální sociální práce je prací sociálního kurátora, která navazuje na činnosti dalších úřadů, organizací a institucí (soudy, úřady práce, léčebná zařízení, diagnostické a výchovné ústavy apod.), kdy cílem je sociální rehabilitace klienta. Práce s klientem začíná při prvním trestním řízení, pokračuje v období VTOS a končí výstupem z věznice. Avšak tento výčet je prováděn převážně formálně a návštěvy kurátorů ve věznicích jsou vykonávány pouze občas. Děje se to díky špatné informovanosti sociálních kurátorů, jejich nedostatečnému počtu a chybějícím finančním prostředkům.

Jak již bylo zmíněno, tato péče je prováděna státními i nestátními subjekty. Dalším výčtem nestátních subjektů je třeba zmínit např. Červený kříž, Sdružení pro pomoc propuštěným vězňům a lidem v nouzi, azylové domy, Armády spásy aj.

4.3 Pedagogické profese v kontextu VTOS

Práce s odsouzenými spadá do působnosti oddělení výkonu trestu, případně oddělení výkonu vazby a trestu jednotlivých věznic. Tato práce je vykonávána jak příslušníky ve služebním poměru, tak občanskými pracovníky v pracovním poměru (tito poskytují odborné zacházení s odsouzenými).

Dalo by se říct, že nejpočetnější skupinou, vyjma dozorců, jsou tito občanští pracovníci v pozici vychovatelů. Objevují se zde i další odborní zaměstnanci, jako např. speciální pedagog, pedagog volného času, psycholog, sociální pracovník, vychovatel-terapeut.

Úkolem vychovatele je komplexní výchovná, vzdělávací, diagnostická a preventivní činnost zaměřená na resocializaci. Zná osobně odsouzené, kteří jsou mu svěřeni a pedagogicky je usměrňuje, zná jejich sociální vztahy, zabezpečuje realizaci práv odsouzených, zprostředkovává vyřizování žádostí, zabezpečuje přístup odsouzených k právním předpisům, realizuje v příjmovém oddělení poučení odsouzených o jejich právech a povinnostech, podílí se ve spolupráci s odbornými zaměstnanci na sestavování

konkrétních programů zacházení, vede zpravidla dvě průběžné aktivity programu zacházení, zpracovává průběžná hodnocení odsouzených a také podklady pro výstupní hodnocení odsouzeného aj.

Speciální pedagog je odborným zaměstnancem, který garantuje odbornou úroveň programu zacházení. Řídí činnosti vychovatelů a pedagogů volného času, provádí pedagogickou diagnostiku a zpracovává pedagogické posouzení pro program zacházení, zpracovává přehled jednotlivých aktivit programu, spolupracuje se sociálními pracovníky, realizuje svěřenou kázeňskou pravomoc a další.

Sociální pracovník Vězeňské služby ČR shromažďuje informace pro vytvoření sociální anamnézy, která se připravuje zvláště z důvodu resocializačního procesu. Pomáhá odsouzenému fungovat v mezilidských vztazích, orientovat se v různých sociálních situacích a snaží se jej přimět k svému dalšímu sociálnímu vývoji. Rovněž provádí i jiné úkony, jako jsou např. kontakty s rodinou, se sociálním kurátorem atd.

4.4 Sociální kurátor

Sociální kurátor je specializovaný sociální pracovník, který poskytuje poradenskou a socioterapeutickou službu. Je zaměstnancem městského úřadu, referátu sociálních věcí. Poskytuje pomoc lidem, kteří byli propuštěni z VTOS, lidem, proti kterým je vedeno trestní řízení, lidem závislým na alkoholu nebo jiných omamných látkách, lidem žijících na ulici, lidem propuštěným ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy po dosažení zletilosti. Tyto činnosti provádí sociální kurátor pouze pro dospělé. Dětem a mladistvým, kteří se dopustili trestné činnosti nebo mají závažné výchovné problémy pomáhá sociální kurátor pro mládež.

4.5 Úřady práce

Úřadům práce přímo zákon stanoví povinnost zvýšené péče o občany se ztíženou možností uplatnění na trhu. Toto se ale bohužel v praxi většinou neděje a tuto funkci jsou převážně nuceni suplovat sociální kurátoři. Lidem po výkonu trestu jsou úřady práce např. nabízena místa, kde je vyžadován výpis z rejstříku trestů a tím se většinou stávají

neumístitelnými. I přesto, že značná část těchto lidí by o zaměstnání měla zájem a byla by schopna se vlastní prací uživit.

V kompetenci úřadů práce je i poskytnutí finanční výpomoci po propuštění, která se v současné době vyplácí ve výši 1.000 Kč. V případě, že odsouzený ve VTOS nepracuje (což je ve většině případů), následně dochází ke kumulaci problémů (bydlením, zdraví, rodina, zaměstnání...) a tím je i mnohem těžší situaci pro začlenění zpět do společnosti. Těmto lidem by měla být poskytnuta nějaká finanční částka, která jim alespoň ze začátku pomůže překonat prvních několik dnů. Může vyvstat otázka proč? – když tito lidé neměli zájem se o nic starat při svém uvěznění... Ale bohužel, bez poskytnutí dané pomoci i těmto lidem se společnost vystavuje následné recidivě.

4.6 Probační a mediační služba

Probační a mediační služba je upravována zákonem č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, z něhož také vychází její činnost a působení. Tímto zákonem je „probace chápána jako organizování a vykonávání dohledu nad obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným (dále jen obviněným), kontrola výkonu trestu nespojených s odnětím svobody, včetně uložených povinností a omezení, sledování chování odsouzeného, ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, dále individuální pomoc obviněnému a působení na něj, aby vedl řádný život, vyhověl soudem nebo státním zástupcem uloženým podmínkám, a tím došlo k obnově narušených právních i společenských vztahů.“⁹

„Mediací se pro účely tohoto zákona rozumí mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost urovnání konfliktního stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Mediace lze provádět jen s výslovným souhlasem obviněného a poškozeného.“¹⁰

⁹ Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, v platném znění - § 2 odst. 1

¹⁰ Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, v platném znění - § 2 odst. 2

Nejdůležitější částí práce Probační a mediační služby je spolupráce s Vězeňskou službou, kdy zajišťuje podklady pro rozhodnutí soudu o případném podmíněném propuštění odsouzeného s dohledem. V naplnění trestní spravedlnosti, v rámci probační práce, je velmi podstatná tzv. parole. Tato situace nastává v případě, kdy je odsouzenému poskytnuta možnost, vykonat svůj zbytek trestu na svobodě, ale se soudem ustanoveným dohledem a případně i s dalšími podmínkami. Při tomto podmíněném propuštění hraje probační úředník velmi důležitou roli, kdy jedince v podmínce kontroluje a vykonává nad ním dohled. Většinou jsou stanoveny schůzky, na kterých se předem domluví a dle jedince je dána i četnost. Na těchto schůzkách potom probační úředník s jedincem probírá jeho současný stav, život, zaměstnání atd. a dohlíží na splnění veškerých podmínek daných soudem.

Probační a mediační služba byla zřízena zvláště proto, aby jedince po VTOS uvedla zpět do společnosti bez dalšího porušování zákonů a případně zabránila jeho recidivě. Snaží se u něj obnovit ztracený respekt k právnímu stavu společnosti a vynakládá úsilí mu pomoci najít cestu k jeho uplatnění a seberealizaci. Pokouší se také o zapojení poškozeného do procesu vlastního odškodnění, o obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry ve spravedlnost. Samozřejmě také přispívá k ochraně společnosti.

4.7 Projekt Život po vězení a Najdu si své místo

Tyto projekty jsou pod záštitou Sdružení pro probaci a mediaci v justici, o.s. a probíhají v úzké spolupráci s Vězeňskou službou ČR, která je jejich partnerem. Cílem těchto projektů je posílit dovednosti odsouzených, potřebné k vedení života bez konfliktu se zákonem a ke zlepšení jejich postavení na trhu práce. Jedinečnost těchto projektů spočívá v tom, že jsou plynule navazující – probíhají při výkonu trestu (6-12 měsíců před propuštěním), tak i po propuštění. Ve VTOS probíhají např. motivační kurzy, kurzy právního minima a poradenství k řešení zadluženosti, rekvalifikační kurzy a besedy o situaci na trhu práce. Následně je navázáno tzv. mentory (vyškolení laikové), kteří s klienty naváží styk ve věznici a provází je i několik měsíců po propuštění. Hlavními úkoly těchto mentorů je klientům pomoci při obstarání si bydlení, zaměstnání, obnově sociálních vztahů atd.

Dle zkušeností lidí, kteří pracují s odsouzenými je ve věznicích velké množství lidí, kteří jsou extrémně zadlužení. Problémy, které z toho následně plynou jim po propuštění dělají velké problémy při začlenění se zpátky do společnosti. Tato krize je většinou přivádí k hledání nelegální práce a v horších případech zpátky k recidivě. Dalo by se říct, že zadluženost je jednou z hlavních překážek resocializace. Lidé, kteří ztratí majetek a žijí ve vědomí doživotního zadlužení se následně ocitají v bludném kruhu v získávání peněz, kdy nejjednodušší způsob je trestná činnost. Proto existují projekty, kde se tito lidé mohou seznámit s jinými variantami řešení jejich problémů.

Tyto projekty jsou prozatím praktikovány v asi jedenácti věznicích ze Středočeského, Ústeckého a Karlovarského kraje a hlavního města Prahy.

Do budoucna se předpokládá, že těmto lidem by měli být nabízeny i nové věci, jako je vytváření tréninkových a pracovních míst, práce s odsouzenými již po nástupu do VTOS, intenzivnější spolupráce se zaměstnavateli či právní poradenství přímo ve věznicích.

Musíme si totiž uvědomit, že na území ČR je 35 věznic, které svými kapacitami stále nestačí a odsouzení k VTOS čekají na uvolněné místo. Nemluvě o nákladech na jednoho vězně, které se pohybují cca od 500 – 1.400 Kč. Proto je nutné jakýmkoliv způsobem se snažit o zabránění recidivy a pomoci alespoň některým lidem po výkonu trestu k návratu do alespoň trochu normálního života.

5 SOCIÁLNÍ DOPAD A JEHO ASPEKTY

Jedinec, který je ve VTOS by měl být i tam nějakým způsobem připravován na život na svobodě. Učit se správně sociálně žít, mít správné návyky, ovládat své chování a mít určitý hodnotový systém. Toto vše je ohroženo, díky adaptaci na vězeňský život a proto je nutné tyto návyky stále obnovovat.

K negativnímu dopadu jedince propuštěného z VTOS je tzv. stigmatizace, nálepka, kterou se automaticky člení do skupiny násilníků, vrahů a tyranů. Lidé se na takového člověka dívají skrze prsty a jsou přesvědčení, že takový člověk si nezaslouží žádné ohledy ani pomoc, protože za všechno si může vlastně sám. Společnost ani nevěří, že by se tito lidé mohli napravit a tímto vším ztěžují bývalému trestanému jedinci situaci k adaptaci do společnosti. Tímto vším se občas stává, že jedinec místo toho, aby se snažil jít tou správnou cestou, je postojem společnosti odrazen a raději volí cestu celoživotního kriminálního.

Sociální situaci lidí, kteří se vrátili z VTOS, neusnadňuje ani fakt, že tito lidé většinou nejsou schopni nějakého pevnějšího vztahu. Převážně se jedná o jedince, kteří jsou svobodní nebo rozvedení, případně mají družky nebo náhodné známosti. Pokud mají děti, moc se o ně nestarají a neplatí výživné. Nemají blízké přátele a nevyhledávají společnost lidí, kteří toto zázemí mají a převážně dochází k sociální izolaci.

Vztahy, ať už partnerské, přátelské či jiné, pokud existovaly jsou narušeny. Objevuje se zde pochybnost, někdy nenávisť, bezmoc a také neschopnost najít si opět cestu, která by vedla k tomu všemu, jak bylo dřív. Je potřeba vše přehodnotit. Pro člověka, který se vrací z vězení je toto vše velmi těžké – neví do jakého prostředí, atmosféry se vrací, jak se co změnilo a jde do úplného neznáma. Pro jedince, který vychází z vězení s tím, že chce změnit svůj život, jsou obavy tím nejhorším a zvláště stud za to, že vůbec ve VTOS byl.

5.1 Amnestie (k 1.1.2013)

Amnestie je rozhodnutí o hromadném prominutí trestu spojené se zahlazením odsouzení pro trestný čin, pro který byl trest uložen. Obvykle zahrnuje také rozhodnutí, aby se trestní stíhání v případech, na které amnestie dopadá, nezačalo nebo pokud bylo

zahájeno, aby se v něm nepokračovalo (abolice). V České republice uděluje amnestii prezident. Po vyhlášení je potřebná kontrasignace předsedy vlády.

Amnestie, o která je zde zmíněna, byla vyhlášena na sklonku druhého funkčního období prezidentem Václavem Klausem k příležitosti výročí vzniku samostatné České republiky. Rozhodnutí bylo vyhlášeno 2. ledna 2013 ve Sbírce zákonů pod číslem 1/2013 Sb. Prezident Václav Klaus posléze prohlásil, že touto amnestií chtěl dosáhnout 3 cílů - odpustit a prominout lidem, kteří spáchali méně závažné trestné činy; propustit seniory z věznic; zastavit enormně dlouhá soudní řízení.

Tato amnestie se týkala:

- nepodmíněných trestů do jednoho roku,
- nepodmíněných trestů do dvou let, které se netýkaly zabití, vraždy, těžké újmy na zdraví, a tresty za činy, jejichž obětí nebyly děti,
- podmíněné tresty do dvou let,
- podmíněné tresty pro lidi nad 70 let,
- nevykonaných trestů nebo zbytků trestů obecně prospěšných prací a domácích vězení,
- neskončených stíhání, která se táhla déle než 8 let a stíhaným hrozilo maximálně 10 let,
- amnestie se nevztahovala na recidivisty (v posledních 5 letech nebyli odsouzeni za jiný trestný čin).

Amnestie se dotkla asi 32 tisíc lidí. Z toho asi 14 500 osob podmínečně odsouzených, 12 200 osob vykonávajících obecně prospěšné práce a 330 odsouzených k domácímu vězení. Zbytek této sumy tvoří propuštění vězni, kterých bylo okolo 7 000 lidí.

Ohlasem na tuto amnestii bylo hlasování o nedůvěře vládě, která nakonec toto ustála a oslabení důvěryhodnosti Václava Klause. Byl vznesen i návrh, aby byla podána žaloba proti prezidentovi pro velezradu, ale na toto Senát nereagoval.

Byl také proveden průzkum ČT společností Median: svůj nesouhlas s amnestií vyjádřilo 82,2 %. Průzkum proběhl ve dvou dnech (3.-4.1.) a zúčastnilo se ho 617 respondentů. Na Facebooku s amnestií nesouhlasilo 300 tisíc účastníků a pod stejným postojem byla podepsána petice o 112 tisících lidech.

Amnestie nabyla účinnosti dne 2.1.2013 a samotné provedení organizací amnestie soudci hodnotili kladně. Později však vyšlo najevo, že možná až několik desítek vězňů bylo omylem propuštěno přesto, že se na ně amnestie vztahovat neměla.

Na uvedení jeden příklad za všechny, kdy amnestie ublížila. Pan Aleš byl v roce 2007 propuštěn z VTOS a od této doby mu plynula podmínka 5 let, kdy musel povinně docházet na konzultace na PMS. Po skončení dané doby pracovník na PMS zaslal veškeré podklady na soud, který se měl vyjádřit, zda je vše v pořádku a případně mělo dojít k výmazu z trestního rejstříku deliktu, za který byl pan Aleš odsouzen. Pominu-li to, že tato záležitost se nesmyslně vlekla a ani urgencye nepomáhaly – přitom posudek z PMS byl kladný a dle sdělení soudu nebránilo nic k pozitivní odpovědi. Ale bohužel došlo dne 2.1.2013 k udělení prezidentské amnestie a pan Aleš byl „omylem“ zařazen k těmto případům. Jednoduše se jeho žádost, která tam ležela již nějakou dobu, začala vyřizovat nerozdílně s ostatními amnestovanými. Přitom období 5 let vypršelo v roce 2012. Následně přišlo panu Alešovi ze soudu Usnesení, kdy mu bylo sděleno, že do řízení o amnestii byl zařazen a dále Usnesení, kterým se jeho žádost zamítá, jelikož není splněna lhůta 5 let, která se začíná počítat od vyhlášení amnestie, tudíž od 2.1.2013. Samozřejmě došlo k odvolání, jelikož pan Aleš potřebuje čistý trestní rejstřík pro své zaměstnání, ale nebyla dodržena lhůta 3 dnů a Krajský soud obratem sdělil, že jeho odvolání se zamítá. Nyní se pan Aleš pokusil obrátit na veřejného ochránce lidských práv v Brně, ale odtud mu bylo sděleno, že nesmí zasahovat do rozhodnutí nezávislých soudů. Jedno ale zůstává – za chybu, překlep, omyl soudu musí pan Aleš zaplatit dalšími 5 lety...?

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 METODOLOGIE

V této části práce budou uvedeny výsledky výzkumného šetření. Výzkum se týkal jedinců, kteří si prošli VTOS a nyní jsou buďto na svobodě, nebo ve vězení. K provedení tohoto zjišťování byl zvolen kvalitativní výzkum, což je výzkum, který je veden na malé skupince respondentů, kdy cílem je zjistit nejen jejich vzorce chování, ale zvláště jaký důvod je k tomuto chování vede. Proč se chovají zrovna daným způsobem. Zatímco u kvantitativního výzkumu jsou otázkami: kdo, co, kdy, kde..., kvalitativní výzkum odpovídá na otázky: kdo, proč, případně jak.

6.1 Metoda zpracování výsledků výzkumu

Jako nejvhodnější metodou pro interpretaci výsledků výzkumu jsem zhodnotila obsahovou analýzu. Obsahovou analýzu používáme k vyhodnocování obsahu komunikace všeobecně. Jejím prostřednictvím můžeme vyhodnocovat otevřené (kvalitativní) otázky v různých typech dotazování.

„V obsahové analýze jde v zásadě o prozkoumání obsahu prostřednictvím vytvořené soustavy kategorií, ve kterých je zjednodušeně vyjádřen předmět obsahové analýzy a určené jednotky měření.“¹¹ Tato analýza poukazuje na významy, které jsou skryté, či významy, které jsou směřovány ke většímu množství sdělení.

Obsahová analýza rozlišuje nejen to, co bylo řečeno, ale také kdo je autorem daného sdělení, komu toto sdělení mělo být určeno, jak, z jakého důvodu a příp. s jakým efektem.

Nejdůležitější částí obsahové analýzy je tvorba kategorií. Tyto kategorie se ustanovují až po získání veškerého materiálu, musí být na míru danému šetření. Kategorie musí být vyčerpávající, neměly by se sobě navzájem podobat.

¹¹ Surynek A. *Základy sociologického výzkumu*, 1. vyd. Ostrava: Management Press, 2001. ISBN 80-726-1038-4.

6.2 Respondenti

Na cílovou skupinu k výběru respondentů jsem se zaměřila na lidi, kteří mají zkušenost s výkonem trestu odnětí svobody. Tito respondenti jsou buď na svobodě, tak i ve výkonu trestu. Výběr mých respondentů byl záměrný.

Nakonec se mi podařilo získat 7 respondentů, u kterých jsem změnila identifikaci z důvodu přislíbené anonymity. Ve své práci uvádím jména, ale z daného důvodu budou pozměněná.

David, Jiří, Karel, Petr a Zdeněk jsou v současné době ve výkonu trestu odnětí svobody. Pan David a Zdeněk mi bohužel věk neuvedli, ale panu Jiřímu je 25 let, panu Karlovi je 32 let a panu Petrovi 63 let.

Aleš a Dušan jsou na svobodě. Panu Alešovi je 35, Dušanovi 22.

6.3 Problematika sběru dat

Pro sběr potřebných dat pro provedení sociologického průzkumu jsem se nejdříve rozhodla, provést rozhovor s vybranými respondenty. Bohužel jsem časem narazila na pár závažných problémů, které mě přinutily od dané metody ustoupit. Proto jsem následně vyhotovila dotazník s otevřenými otázkami, které bych zřejmě pokládala i při svém rozhovoru. Pro provedení rozhovorů se problémy objevovaly, ať už se jednalo o vzdálenost respondenta, který mi přislíbil spolupráci, či nevstřícnost jejich současných zaměstnavatelů. Stalo se, že jsem měla domluveno, že předám čtyřem adeptům vypracovaný dotazník, ale bohužel mi následně bylo sděleno, že dotazníky nemůžu předat kvůli ochraně lidských práv a svobod. Toto mi bylo sděleno vedením firmy, kde v současné době pracují lidi ve výkonu trestu. Tudíž jsem i od tohoto postupu musela upustit. Následně se mi podařilo získat kontakt na nízkoprahové centrum v Olomouci, odkud jsem získala 2 respondenty. Také mi pomohla má vedoucí práce, která se zkontaktovala se svým známým ve vězení a poslala mu daný dotazník a ten jej předal i svým spoluvězňům. Z tohoto směru jsem získala 4 respondenty. Ale mezi prvními byl můj známý, se kterým sem osobně prošla dané otázky a na ty mi postupně do zápisu odpovídal.

7 VÝSLEDKY A JEJICH INTERPRETACE

V této části jsou uvedeny výsledky a poznatky, které se podařilo získat. Tyto informace jsou zpracovány následujícím způsobem: otázky, které byly respondentům kladeny, jsou rozloženy do 8 kategorií (témat, okruhů), kdy jsou nejdříve uvedeny jejich názory a následně jsou z nich vyvozeny závěry, výsledky, shody, neshody, důvody atd.

7.1 Hodnoty, změna náhledu na dané hodnoty po VTOS, koníčky

David: „Spokojený život se svou družkou. Mé hodnoty se nezměnili. Nyní pouze četba literatury, před VTOS jízda na kole, PC, games, zahrada, muzika.“

Karel: „Rodina, zdraví, svoboda všeho druhu... Mé hodnoty se trochu změnily, a to k lepšímu. Nyní ve VTOS četba, předtím rodina, sport.“

Petr: „Zdraví, svoboda myšlení a pohybu, volnost výběru zaměstnání, Mé hodnoty se díky VTOS jenom utvrdily. Nyní ve VTOS jen četba, předtím sport – tenis, golf, plavání, divadlo, společenský život.“

Zdeněk: „Rodina, syn, práce, dobří přátelé. Mé hodnoty se nezměnily. Nyní poslech hudby, čtení, před VTOS cestování, adrenalinové sporty, hudba.“

Aleš: „Důležitá je pro mě rodina, nejbližší rodina, žena, syn, samozřejmě su rád za rodiče, za to, že za nima můžu zajít a to se hodně změnilo díky výkonu trestu. Předtím hoňka za prachama, i když ted'ko je taky, ale naprosto za jiným účelem. A myslím si, že toto by otevřelo oči kdekomu. Hlavně su šťastný za rodinu, za celou. Bavilo mě před výkonem trestu fetovat, motat se a po výkonu trestu mě baví práce a těší mě, že se dokážu uživit svýma vlastníma rukama a vlastní hlavou. Že dokážu uživit rodinu, utáhnout barák a toto je můj koníček.“

Dušan: „Je pro mě důležité, abych si našel práci a začal normálně žít, odstěhoval se od otce s babkou, se kterými momentálně žiju. Nemám jinou možnost. Potřebuji splatit dluhy. Měl jsem práci na černo, ale to nikam nevede. Vyhodili mě a nemůžu si to napsat ani do životopisu, bez praxe těžko berou jinde. Víím, že už se do vězení podívat nechci, tak budu dělat vše pro to abych se už nevrátil. Před vězením jsem hodně chlastal a sem tam hulil, někde jsme pořád s partou něco dělali a pak to tak dopadlo. Ve vězení jsem měl čas

přemýšlet a těšit se na obyčejný věci, teďko hodně rád poslouchám hudbu a chodím na kulečnick a více jsem na počítači, to jsem neměl ve vězení možnost. Snažím se méně pít a kouřit, jako fakt jsem chlastal hrozně a kombinoval všechno se vším, třeba medvěda (rum, pivo, kola do půl litru na třetiny) to mě chutnalo. Pak jsem dělal bordel a kradl.“

Jiří: *„Dříve pro mě bylo důležité žít život bejt středem pozornosti abych nebyl v menšině těch co nikoho nenudí cose nebaví a upadaj v zapomění dřív promě bylo důležité bejt někdo, díky VTOS semi změnil úplně nadhled naživot v podstatě sem si uvědomil že není důležitý bejt u všech oblíbený bejt někdo něco znamená ve společnosti. Myslím že vše je rozumné být oblíbený a být nějakým způsobem kolektivně férový uvědomyl semsi že život není jen párty není dobré utíkat z reality a mýt ji jen jako kliše. Nyní sou mé koníčky trochu omezenější rád maluju převážně street art, rád se bavím s příjemnými lidmi. Je to chvilka vypnutí od denního stresu denního stereotypu jakákoliv civilní návštěva je velkým přínosem pro myšlení, před VTOS jsem rád tancoval dance hall ale i na různé specifické beaty př. dcdstep-breakbeat-ps; house-tech-tek-shranz-atd., dřív sem hodně maloval nejen po ulicích ale i doma dřív sem rád jezdil na kole spíše bike trial-a freestyle rád se procházím z přáteli rád hraju golf rád hraju poker miluju když je to na profesionální úrovni bud' v kasínu nebo s přáteli.“*

Respondenti, kteří jsou v současné době stále ve vězení, mají obdobné hodnoty jako: rodina, zdraví, zvláště svoboda a jejich hodnoty zůstávají stejné. Ke koníčkům se nyní moc nedostanou, takže je pochopitelné, že převažuje četba, ale opět se shodují v tom, že před výkonem sportovali, příp. se věnovali rodině. Respondenti, kteří jsou na svobodě mají své hodnoty obdobné, ale přiřazuje se k nim i práce, smysl pro uplatnění. U Jiřího a Dušana se objevuje to, že se rádi bavili, žili naplno a nehleděli na následky. Dušan se až po VTOS nyní snaží o trochu usměrnění svých koníčků a svého životního stylu. Je samozřejmé, že ve vězení mají spoustu času k přemýšlení a k přehodnocení svého dosavadního života, což je i znát následně na výpovědích těchto lidí – uvědomují si věci, které „venku“ neviděli.

7.2 Rodina kde jsem vyrůstal, děti, vztahy, vzdělání

David: „Děti nemám. Vyrůstal jsem v úplné rodině. Mé vzdělání je SOU 3,5letý bez maturity. Se svou rodinou se chci stýkat.“

Karel: „Dítě mám a měl jsem ho už i před VTOS. Pomáhá mi, ale je ještě moc malý. Vyrůstal jsem v úplné rodině. Mé vzdělání je středoškolské. Se svou rodinou se chci stýkat a mluvím s ní i doteď.“

Petr: „Mám 3 dcery, už před VTOS. Jedna se mnou nekomunikuje, druhá mi pomáhá a třetí z toho ještě nemá rozum. Vyrůstal jsem v úplné rodině. Mám vysokoškolské vzdělání. Se svými blízkými chci být ve styku.“

Zdeněk: „Mám syna, 4 roky. Vyrostl jsem částečně v úplné rodině, do 13 let ano. Mé vzdělání je strojírenské. Se svou rodinou chci být určitě ve styku.“

Aleš: „Děti mám, před výkonem jsem děti neměl. Nyní je to něco úžasného, co jsem nikdy nezažil a vždycky sem si myslel, že to tak není, když mi to naši říkali. Dnes jim dávám za pravdu. Do mých 23 let jsem vyrůstal v úplné rodině, ale i předtím to bylo takové všelijaké. Su vyučený a mám maturitu. A mám kurz na podvojně účetnictví a kurz na obsluhu počítače asi před 13 lety. Když jsem byl ve výkonu, měl jsem jednu, nebo dvě návštěvy svých blízkých a potom sem jim řekl, ať za mnou nejezdí. Na vazbě za mnou jezdili pravidelně, protože to byla pakárna.“

Dušan: „Děti nemám. V dětství jsme byli v rodině všichni. Pak to začalo skřípat a matka od nás odešla, naši se rozvedli, když mi bylo 12 let. Otec byl pořád někde na montážích a pryč. Starala se o mě babka s dědou, prděl jsem na ně. Vůbec to nedávali. Vždycky přijel otec a byla divočina. Vyučil jsem se zedníkem. SOŠ. S rodinou jsem se ani moc stýkat nechtěl. Měl jsem jich dost. Vztahy mezi náma nebyly nic moc. Chtěl jsem aby poslali balík, toť vše. Taky na mě byli našťvaní za to co jsem dělal před vězením.“

Jiří: „Bohu díky děti nemám ale jen skrz to žesem ve VTOS ale jinak miluju malé děti. Sám sem vychovával 5 let s bývalou přítelkyní jejího malého bratra kterému je teď 7 let. Je úžasné vydět ten úsměv na tváři po výkonu časem. Aš bude vše v pořádku moc rád bych si přál syna kterému bych mohl vše předat a vše dát. Vyrostl sem jen s otcem a dvěma staršíma sestrami. Mamka nám umřela, mě bylo 5 let dalo byse říct že tím se vše změnilo.“

Sestry byly vždy rozumnější, ale já začal kašlat na život musím říct že díky mému otci sem nedopadl hůř než teď sice sem ve výkonu, ale když sem se pomalu začal vplýtat mezi gengy moh sem přijít i o život díky tomu že sem se zdálil od zkupinové mafie a dal se na solovou cestu pořád žiju ale nebýt přátel a tím myslím opravdový přátelé a rodiny mohlo být vše jinak tím bych přinesl víc smutku do rodiny než teď. Vzdělání sem ukončil klasickou písemnou a ústní zkouškou na tříletém odborném učilišti kdesem se vyučil jako mechanik seřizovač opravář zemědělských strojů. Styk s rodinou? Ze začátku mě to bránilo jim vůbec napsat nikdo z rodiny nevěděl že sem ve VTOS ale po rozkoukání jsem byl rád že sem dostal jakýkoliv dopis od přátel a rodiny začátky byly hodně těžké spousta dopisu sem probřečel ale delší době když už sem mohl mít návštěvy protože sem se nechal přeložit do jiné věznice hrozně jsem první návštěvu s přáteli brečel štěstím i steskem tosamé i z otcem bylo to hodně těžké ale opět to chtělo čas a už sem se chodil na návštěvy pobavit zasmát se a tam sem poznal že mě mají opravdu rádi a věřím že to vše zvládnou že se změním, moc sem byl šťastný za každé odejmutí svých blízkých“

Dle získaných informací respondentů by se dalo soudit, že děti u nich sehrávají velmi důležitou roli. Ať už v případě, že je již mají, jsou jim oporou, nebo v případě, že je nemají, nebo neměli při výkonu trestu, těší se na ně a z nich. Nedá se ani říct, že k trestné činnosti respondenty přivedly problémy v rodině, když byli malí. Většinou pochází z úplných rodin. Ale sám Dušan i Jiří uznávají, že velkou roli k cestě, po které se vydali, přispělo to, že nad nimi nebyla pevná ruka, úplná rodina a nějaký řád. Všichni respondenti mají střední vzdělání (až na jednu výjimku), což je v dnešní době základ. Dle sdělení jednoho z nich se ve vězení pohybují i velmi vzdělaní lidé, kteří využívají svůj potenciál např. k nápadům různých „zlepšováků“ při práci atd. Venku by za to mohli být finančně oceněni, že vymysleli inovace, ale při výkonu si tímto zkrátka krátí čas. Také lze vyvodit, že rodina a přátelé při výkonu trestu pro ně byla velká opora. Zřejmě měli z počátku obavy a docházelo k určitým citovým výkyvům, ale následně se tyto návštěvy staly při pobytu ve vězení vzpruhou a něčím co je nutilo se těšit „tam ven“. Samozřejmě se našla opět výjimka (Dušan), který o svou rodinu moc nestojí. Jak se zmínil o „babce“ a dědovi - stačilo, aby poslali balík.

7.3 Pohled na VTOS

David: „Pobyt ve vězení mi částečně pomohl. Nemyslím si, že alternativní trest v mém případě by byl pro mě lepší. Myslím si, že ze ¾ jsem byl odsouzen právem.“

Karel: „Myslím si, že k mé nápravě nebylo vězení zapotřebí, stačil pouze nějaký alternativní trest. Odsouzen jsem byl i nebyl právem, hlavně neznalost zákona.“

Petr: „Vězení mi nepomohlo, jen sem se naučil žít ve společnosti lidí se kterými jsem se před VTOS nepotkával a nestýkal. Myslím si, že v mém případě by byl vhodnější alternativní trest, ve VTOS jsem se nic nenaučil, jen poznal feťáky, psychopaty, burany, pedofily a mentálně zaostalé. Jsem odsouzen neprávem. Všichni privatizovali v právním vakuu, které zde působilo, odsouzení byli jen vybraní.“

Zdeněk: „Vězení mi k nápravě nepomohlo, pouze jsem si uvědomil, jak je pro mě rodina v životě důležitá. Myslím si, že alternativní trest by pro mě byl vhodnější, ale musím také říct, že dle mého názoru jsem odsouzen po právu.“

Aleš: „Myslím si, že vězení v mém případě bylo zapotřebí. Až tam jsem poznal, jak hluboko může člověk klesnout. Prošel jsem si předtím léčebnami a komunitami, ale až výkon mi ukázal. Alternativní trest by mi nepomohl. Já jsem ten typ, abych si vyzkoušel co a jak to je... nebylo to příjemné ani trochu, ale mě to v tomto pomohlo. Odsouzený jsem byl právem.“

Dušan: „Myslím si, že vězení mi pomohlo a hodně jsem tam toho zažil co mě odradí se tam vrátit. Je to pakárna. Ale zase jsem si tam hodně odpočinul. Alternativní trest? Asi ne, nevím. Jasně že by to bylo lepší. Ale asi by mě to nenapravilo tak rychle a spíše bych provedl nějakou další blbost a dostal bych vyšší trest kvůli podmínce a promítli by mi to. Jo byl jsem odsouzen právem, jako ty věci jsem udělal. Chytli mě na místě když jsem utíkal z vykradeného bytu. Blbost byl jsem ožralej a hloupej nápad.“

Jiří: „Popravdě by se dalo říct že VTOS bylo to jediné co mě donutilo k nápravě předtím sem byl jako bůh nezastavitelný neviditelný neohrožený. Nebál semse převážet drogy ve velkém, neuvědomoval semsi že budu muset za tisíce duší kteří nademnou neustále poletovali a já díky tomu zesem distribuoval sem jim bral životy jejich čest hrdost to už nemělo konce ale mě to země zebraли. Policie bylo to jako vysvobození od těch drog

nejen že sem prodával ale sám sem bral v neuvěřitelném měřítku a bůh ví jak byto dopadlo kdybych pokračoval dál teď užto vydím jinak chci od toho pryč dobrovolně sem si nastartoval ambulantní léčbu po VTOS já si věřím že to zvládnou ale chci mýt nějaké zadní vrátka abych dotoho zas nespádl protože venku je realita úplně jiná, sám znám stovky lidí co taví spoustu jak měkch tak tvrdých drog sám si umím vyrobit vcelku hodně kvalitní pervytn ale už říkám dost. Pro mě alternativních trestů už bylo dost začínal sem na pokutách pak se rozjeli podmínky jedna za druhou a stupňovalise nato zas prospěšné práce nato probační dohled ale furt to bylo málo myslel sem žeto půjde do nekonečna nebo co, myslím že jediná věc promě k zamýšlení a myslím i k nápravě bylo aš VTOS tady semsi aš uvědomil coje správné a coné takže popravdě sámek říkám byla to potřeba abych si spadnul aš nadno abych dostal příležitost opět se zvednout, bez VTOS bych sito neuvědomil a bůh ví jak byto vlastně skončilo. Jestli jsem byl odsouzen právem? No otázka nakterou semsi dal odpověď vždy když sem něco zpáchal a přišlo zato zaplatit většinou semto nezapíral protože prý přiznání je polehčující okolnost a jeto pravda, vím že sem nežil podle pravidel a zákonů věřím že soud byl spravedlivý odsouzen sem byl za dva skutky „LP, zato sem dostal 3 roky podmíněně z probačním dohledem na 5 let ale tosem po 3 letech porušil a zároveň sem v podmínce zpáchal čin držení a nedovolené nakládání z omamnými látkami a jedama zato sem dostal 5 měsíců nepodmíněně takže jelikož sem distribuci zapíral aš do poslední šance a u soudu měto uvěřily šel sem do VTOS na 3,5 roku.

Dle vybraného vzorku je to 50 na 50 při hodnocení toho, zda jim vězení pomohlo při své nápravě či nikoliv. Je to samozřejmě velmi subjektivní názor, ale je velmi zajímavé, že převážně mladší respondenti souhlasili s tím, že je až vězení napravilo a také tito shledávají alternativní trest jako zbytečný. Žili životem, kdy potřebovali tvrdě „zastavit“ a až vězení pro ně bylo nárazem na dno, které jim ukázalo, že buď svůj život změnit, nebo se vydají cestou znovu navracení se do vězení a kolotoče, z kterého nemusí být úniku. Také téměř všichni souhlasí s tím, že odsouzení byli právem až na nejstaršího respondenta, který byl odsouzen v rámci proběhlé privatizace a cítí se dotčen, že zrovna on byl mezi tolika viníky potrestán. Tento muž žil úspěšným životem a nyní se ocitl v naprosto jiném světě, jak uvádí výše. Nachází se mezi lidmi, se kterými by se ve svém

předchozím životě nesetkal (jak řekl). Toto se zdá být velký problém – „žít s lidmi, s kterými bych nikdy nechtěl mít nic společného a nyní jsou součástí mého života“.

7.4 Pobyť ve vězení

David: „Vězení mi pomohli přežít kamarádi ve VTOS, ven na svobodu mě to táhlo k přítelkyni. Ve vězení většinu času čtu nebo se dívám na TV. Program zacházení znám, viz. to, co dělám většinu času: čtu a dívám se na TV. Při výkonu chci pracovat a pracuji ve věznici. Studium je tady možné, ale nevyužil jsem toho vzhledem k délce trestu. Zajímám se o to, co se děje venku, sleduji televizní noviny, popř. čtu noviny, časopisy.“

Karel: „Vězení mi pomáhá přežít myšlení na rodinu a svobodu, syna a hlavně já sám. To mě i táhne ven. Ve vězení většinou čtu a pracuji. Program zacházení znám. Není to úplně to, co by mělo být, takže z mého pohledu spíše může ublížit než pomoci. Při výkonu jsem chtěl pracovat, pracoval jsem jako elektrikář na údržbě. Studium možné bylo, ale jen pro školáky (ty, co chodili na vězeňské učiliště). Zajímalo mě, co se děje venku, sleduju televizi, noviny, rádio...“

Petr: „Vězení mi pomáhá přežít vlastní vůle, to mě i táhne ven. Čas trávím angažováním se v práci, sledováním života mimo VTOS, komunikací s přáteli, četbou knih. Program zacházení? Trapná formální záležitost, která slouží k šikanování odsouzených pokud je to vedení věznice žádoucí. Pracovat jsem chtěl, řídil jsem výrobní kolektiv odsouzených a poté provozoval knihovnu. Studium možné bylo v rámci samostudia ve volném času, nevyužil jsem toho. O to co se děje venku se zajímám aktivně všemi prostředky jak to bylo možné.“

Zdeněk: „Vězení mi pomohlo přežít možnost zaměstnání a ven mě táhla rodina. Čas jsem trávil přemýšlením, psáním, posloucháním hudby, sledováním TV. Program zacházení je součástí vnitřního řádu pro každého odsouzeného zvlášť. Pracovat jsem chtěl a pracuji všude, kde mi to věznice umožní. Studium bylo možné, ale nevyužil jsem. O dění venku jsem se zajímal.“

Aleš: „Normální život mě tahl zpátky na svobodu. A kdo mi pomohl? Pomohli mi lidi, co se nechovali jak kriminálníci. Ti, co byli normální. Snažil jsem se dostat do práce, což se mě povedlo a potom jsem čas trávil vycházkama po dvoře... tam ani nic jiného není.“

Karty, takové koníčky co byly... televize, psaní domů – to bylo pravidelně. To jsem psával každý týden všem. Program zacházení znám z vazby. Program na to, aby člověku nemrdlo. Je to o tom, aby se lidi naučili – od koníčků až po resocializaci... je to hlavně pro ty dlouhodobé, aby nehleděli, že jsou v jiném světě... Potkal jsem třeba člověka, který hleděl na to, když mu dali kartičku zdravotní pojišťovny a on se ptal na co to je... mobil viděl poprvé až tam a tak dále. Pracovat jsem chtěl už i na vazbě, ale to se bohužel nedalo. Ve VTOS jsem pracoval v třídně plastů v Kuřimi. Studium tam myslím nebylo, tam byli křesťani... tohoto sem nevyužil. O to, co se děje venku sem se zajímal. Televizi pravidelně a noviny podle toho, co kdo donesl, protože sem neměl peníze na to, abych si je kupoval, ale rodiče mi noviny posílali.“

Dušan: *„Vězení mi pomohlo přežít dobré zásoby tabáku, které jsem si sebou do vězení dotáhl. Spoustu věcí jsem tam díky tomu dostal a zařídil si. Hodně jsem kouřil a tím jsem zabíjel nudu a uklidňovalo mě to. Svůj čas sem trávil spaním, odpočíváním, vycházkama na dvůr, čuměl jsem na TV, kterou jsme tam měli. Program zacházení – jo nějaký pravidla na co mají vězni nárok a jak se s nimi má zacházet. No stejně se tam občas dělali trochu jiný věci a bachaři se s tím nesrali. Ale to říkat nebudu. Pracovat jsem chtěl, ale nebyla možnost byl jsem na oddělení, kde to nešlo a než jsem si mohl zažádat o přesun byla amnestie. Studium možné bylo ale na co. Kašlal jsem na to. Televizi jsem pořád sledoval a politickou situaci jsem asi neměl líp zmapovanou jako ve vězení, jinak mě to venku nezajímalo. Ale hodně často jsme byli z toho co se kde děje a jaký kradou částky jiní, nasraní. Když vezmu za jakou v podstatě prkotinu jsem tam byl já. A politici někde s imunitou kradou miliony.“*

Jiří: *„Vězení mi pomohlo ustát to žesem byl sám sebou nebál semse říct svůj názor když semse nespočetně kvůli tomu dostal do rvačky a různých psychických nátlaku pomohlo mě ito žesem se vždy snažil vycházet s každým v dobrém když semto nesnášel ale v rámci kolektivního klidu semse stranil nějakých zbytečných incidentů a všeho čím bych nasebe zbytečně upozorňoval. Na svobodu mě pomáhá rodina a přátelé ale hlavně je to moje iniciativa. Trávit čas se dá různě buď pracovně popřípadě jeli možnost v VTOS pracovat, spoustu času trávím ze spoluodsouzenýma hraním pokru většinou je to samá mládež ale i starší se připojí hodně se hraje každý den 1-2 turnaje samozřejmě jediné cotu*

má nákou cenu je balení tabáku takže se furt při každém turnaji prohrávají ale i vyhrávají tabáky. Dáse trávyt čas i sledováním televize nebo neujužasnější činnost jetu spánek. Program zacházení funguje dobře aš na některé úplně zbytečné aktiviti na které musejí chodit už dospělí chlapi ale přitom jeto pro malé děti. př. modelářství atd., opravdu musím říct že některé věci sou k užitku de vydět že program zacházení je z části motivován k nápravě a k přípravě na život po VTOS. Ze začátku sem nepracoval a čas vůbec neubíhal hrozně seto táhlo jeden den mě připadl jako týden a týden jako měsíc ale když sem byl zařazen do práce bylo to o něčem jiným asi 8 měsíců sem pracoval na prádelně kdesme se ztarali o čistotu veškerého prádla ve věznici. Byla to dřina ale zašívána potom sem byl zařazen do vězeňské kuchyně a ted' po 4 měsících sem tak zajetý v kuchyni že bych neměnil je dobré hlavně žese člověk nají rozumě a né furt těch vězeňských blafu je natom dobré když se chodí vydávat jídlo po různých odd. že sedá přít na jiné myšlenky a pokecat z jinýma odsouzenýma než na odd. kdesme zavření. Výuka různých jaziku jetu možná např. AJ, NJ ale tako i ČJ sám sice chodím pravydelně na ČJ kvůli tomu abych se zdokonalil protože při dlouholetém užívání drog sem spoustu zapomněl, na cizí jazyky si netroufám domluvým se málo anglicky ale to není potřeba. Vůbec sem nečetl noviny dost sleduji tw ale vůbec mě nezajímá to cose děje v politice jeto banda živlů kteří kradou nevelkým akorát berou peníze na své soukromé večírky berou z peněz daňových poplatníku ptosou podpásovky které umí jen politici.“

Respondentům ve vězení pomohla myšlenka na rodinu, jejich podpora, případně porozumění známých, kamarádů ve vězení, vlastní víra sama v sebe, vidina zaměstnání atd. Obdobné věci je i táhly zpátky do normálního života.

Čas ve vězení všichni trávili čtením a díváním se na televizi, což je pochopitelné v prostředí, ve kterém se nacházejí (nacházeli). Samozřejmě, že i vycházky ven, případně posloucháním hudby, hraním pokeru a jiných činností se dá krátit čas, ale z tohoto všeho je více než jasné, že při této náplni dne, je víc než potřebné mít práci, aby čas ubíhal. Předpokládejme, že člověk, který je alespoň trochu inteligentní, nechce trávit hodiny, dny a měsíce vysedáváním u televize, nebo chozením odnikud nikam. Je správné, že všichni respondenti chtěli pracovat, nepřichází tím o důležité návyky, které jsou následně významné při návratu do společnosti. Tím, že lidé ztratí zájem o jakoukoli výplň času

ve vězení, ztrácí schopnost se navrátit zpět do normálního života. Proto se následně i většinou vrací zpět do vězení, protože už venku neumí žít.

Program zacházení dotazovaní všichni znají, ale každý o tom má různé informace. Dokonce by se dalo říct, že Dušan má úplně zkreslenou představu. Je překvapující, že se dokonce objevila i tak prudká kritika, ze strany Zdeňka a Petra. Zřejmě, kdyby bylo na nich, tak této možnosti sami od sebe využívat nebudou... Tak jako odmítají všichni možnost studia, mimo Jiřího, který potřebuje obnovit své znalosti z jazyka českého. Je dobře, že si tuto věc sám uvědomuje a chce si daný nedostatek odstranit. Jak již bylo ale dříve zmíněno, „Program zacházení“ je věcí velmi dobrou, ale v daných podmínkách (přeplněnosti věznic apod.) jde o věc nereálnou.

Děni „venku“ sledují všichni. Také se není čemu divit, čím vyplňovat čas a hlavně... po propuštění z vězení se člověk chce vrátit a zapadnout co nejrychleji, proto je důležité zjišťovat, jak se svět vyvíjí, zatímco oni jsou pod zámek v naprosto jiném světě. Nečekané byly názory Jiřího a Dušana, kteří jsou z respondentů nejmladší, jak jsou rozčarování nad děním na politické scéně. Přitom bychom reakce na politickou scénu čekali spíše od starších respondentů, i když... možná mají obdobné názory, jen je nechtěli interpretovat.

7.5 Po skončení VTOS – očekávání, reakce společnosti, reintegrace

David: „Jako první po VTOS - za přítelkyní. Čekal jsem více vstřícnosti od okolí, představoval jsem si to jednodušší. Každý se otočil zády. V současné době pracuji v elektroúdržbě a částečně lehce sem práci našel. Zápis v trestním rejstříku mi ovlivnil možnost k zaměstnání. VTOS ovlivnil i můj současný život. Zkušenost s PMS, či jinou pomocí od státu zkušenost nemám, ale myslím si, že je to třeba.“

Karel: „Jako první po VTOS - za rodinou. Očekávání: normální život, jako dřív. Zkušenost s okolím byla dobrá, nikdo z toho, kdo mě zná nic nedělal. Při VTOS sem věřil nejvíc v sám sebe. Pracoval jsem, hlavně údržbu, elektrika, zednictví, klempířství... a asi budu pokračovat. Zápis v trestním rejstříku mi snad možnost na zaměstnání neovlivní. VTOS můj současný život asi nijak neovlivnil, spíš je to zbytečnost. Zkušenost s PMS

či jinou pomocí od státu zkušenost nemám a je to dobrý tak, pokud bude fungovat tak jak má.“

Petr: „Čeká mě to, první navštívím rodinu a zjistím jaké možnosti uplatnění. Budu se vracet s vizí zbytečně zmařeného času ve VTOS na který rychle zapomenou a budu se snažit navázat tam, kde jsem před VTOS skončil. Reakce okolí: nevím, doufám že normální, nic po nich cítit nebudu. Překonat VTOS mi pomohla vlastní víra. Podnikal jsem, pravděpodobně v tom budu pokračovat. Pokud budu podnikat, tak zápis v trestním rejstříku mě nijak neovlivní. VTOS mě připravil naprosto zbytečně o pár let života. PMS a pomoc od státu: třeba to je, ale ne tak jak to provádí PMS, tedy formálně. Velmi jednoduše se dá převzít zkušenost z Německa či Rakouska. Zatím se staví na základech socialistického vězeňství.“

Zdeněk: „Jako první po VTOS - domů ke své rodině. Návrat s pozitivní vizí, nevím co sem si představoval, očekával jsem úspěch... Reakce mého okolí byla příjemná. VTOS mi pomohla překonat rodina, vychovatel, práce. Práce: v současné době ve výkonu trestu. Zápis v rejstříku trestů mi ovlivnil možnost k zaměstnání. VTOS můj současný život neovlivnilo. Zkušenost s PMS či pomocí od společnosti: Nemusím tuto společnost, připadá mi to jako zásah do soukromí.“

Aleš: „Nejdřív jsem šel za otcem. Vracel jsem se zpátky domů. Očekával jsem... nic. Že půjdu do práce a budu makat... chtěl jsem se vrátit a zařadit zpátky do společnosti. Samozřejmě, že všichni byli zvědaví jaký budu. Byla u všech – u rodičů, známých... „hlídali mě“, jestli nesáhnu zpátky po drogách, ale myslím si, že kamarádi mě přijali dobře. Nejvíc mi při VTOS pomohlo to, že můžu psát dom a že se mám kam vrátit, že nepůjdu na ulici, protože to sem si taky zkusil a nebyla to žádná prdel... rodina, přítelkyně... Nyní jsem se vrátil ke svému řemeslu čím jsem vyučený. Na shánění práce jsem měl asi štěstí, ale musel jsem pár lidí přesvědčit, protože o mě všechno věděli, díky „dobrým“ lidem. Zápis v rejstříku trestů: mám strach, že bude mé zaměstnání ovlivňovat. Proto bojuju o jeho vymazání, ale díky amnestii a chybám v našem soudnictví se bojím, že o něho můžu přijít. VTOS mě ovlivnil. Mám úplně jiný pohled na život v hlavě. PMS a pomoc od státu? Pro určité lidi je to potřeba. Mám s tím zkušenost asi 5letou.“

Dušan: „Jako první jsem jel domů a hnedkom jsem se ožral jak prase, potřeboval jsem se úplně vygumovat. Viděl jsem se s rodinou a pak se známýma. Bylo to nečekaný a tak jsem se ani pořádně nebyl připraveném vyjít ven. Představoval jsem si, že začnu makat tam, kde jsem dělal před vězením. Ale z toho sešlo a tak jsem z toho byl v prdeli. Nasranej a zároveň zklamaném. A co teď, že? Okolí si mě zaškatulkovalo, že jsem byl ve vězení a tak jsem byl prostě trestanec, zloděj apod. Cokoliv se kde nebo v okolí stalo a šustlo, tak jsem za to mohl automaticky já. Zejména ze strany policie a dalších institucí. V partě jsem byl na tom stejně, nechtěl jsem se k nim vrátit a stejně mi nic jinýho ze začátku nezbylo. Teďkom už to vidím jinak a chci úplně pryč odtud. Nemůžu tady dlouhodobě fungovat. Je k ničemu, když na mě pořád něco policajti co mají na starost místo kde bydlím pořád něco zkouší hodit. Mám pech, že se pořád ocitám tam kde se něco děje. Nevím o nikom, kdo by mi pomohl překonat vězení, musel jsem se o sebe postarat sám. Možná spoluvězni, ty jsem chytl docela dobrý, ale stejně se tam objevil sem tam nějaký idiot, co se snažil něco si dokázat. Musel jsem si hlídat záda, nikomu moc nevěřit. Po vězení jsem ze začátku práci neměl asi tak do března, tehdy mě srazilo auto a já měl utrženou achilovku 2 měsíce noha v sádře a pak jsem musel chodit na rehabilitace, trvalo to dlouho a úplně mě to dostalo na dno, začal jsem zase chlastat a kouřil jednu za druhou. Musel jsem být doma a to mě zabíjelo ta nálada tam. Půl roku jsem byl s tou nohou v prdeli. A stejně to pořád ještě není ono, pořád bolí a fotbal už si asi nezahraju. Pak jsem v listopad, prosinec dělal na stavbě (pomocného dělníka) na černo, tam jak dřív. A teď už tam zase nejsem řekl, že už nemá práci. Vydělal jsem aspoň nějaký kačky, ale jsem blbej všechno jsem rozfofroval za debility a už nemám ani vindru. Pořád chodím tady a zkouším hledat práci a psát (do programu Práce s klienty v konfliktu se zákonem). Naštěstí jak byla amnestie, tak s tím jsem měl i zahlázení rejstříku trestů. Rejstřík mám čistej. Jinak by to bylo horší, všude chtějí rejstřík trestů a kdyby viděli, že jsem byl za vloupačky a vykrádání, tak mám asi smůlu. Snažím se být lepší a už nic nedělat, nechci se vrátit do vězení, to je k ničemu. Zatím se mi to daří, ale pořád se mi snaží cajti něco napařit, zkouší to a chtějí mít pachatele, aby měli příplatky nebo co. Pakárna. Chci vypadnout z tohoto města a začít úplně někde nanovo. S pomocí od PMS to bylo takový nahoru a dolů. Jo pomohli mi kontaktovat, ty co jsem jim vykradl byt, omluvil jsem se jim, budu muset zaplatit škodu.

Pomoc od státu je dobrá, ale peníze se cpou do huby kdejakým sockám a lidem, kteří parazitují na státu a nechtějí nic dělat. Víš o kom mluvím.“

Jiří: *„Na jediném přerušení sem byl zatím na 3 hodinové vycházce s rodinou a přáteli jeto tak když počase se nastartují extra morální vycházka pak je možnost zažádat o návštěvu mimo věznici na 3 hodky po dvou měsíčních rozestupech lez stupňovat své vycházky na 12 hodin pak 24 a pak už souto „pt“ pětčeka kde lze opustit věznici aš na 20 dní v roce samozřejmě se musí splnit ty menší vycházky a pak samozřejmě na doporučení psychologa, vychovatele a samozřejmě na podpis ředitele je možné opouštět za odměnu věznici a využívat těch 20 dní v roce. Při nástupu nebo spíš když mě předvedli do výkonu zezáátku sem pocítoval strach protože semto znal max z televize ne když sem přijížděl do VTOS a vystoupil sem z autobusu vyděl sem ty velké budovy ty strážní věže z ozbrojenýma hlídkami myslel sem nato nejhorší uvažoval sem kde budu spát a ským budu na cele když sem vyděl v oknech spoustu nepřísusobyvých „cigánu“ už sem věděl že budou potíže no ataky žejo ale bylo to přesně to cosem čekal ze začátku sem trpěl šikanou psychickým vydíráním chvylama i fyzickým potyčkám ale postupem času sem začal odolávat a už to nebylo takové a pak už tomu bylo z části konec. Ze začátku panovalo velké překvapení ale spoustu z mých známých a rodiny tušili žese pohybujou na hraně zákona bohužel i zaní, bylo vydět že sou zklamaní ale většina my fandí protože mi věří žeto zvládnú a budu zas slušný a férový jako dřív. VTOS jsem proplouval a vyrovnával se z myšlenkami žemě venku lidé věří i přesto všechno žesem zklamal nikdo mě nezapřel to žemě mají lidé rádi mě moc pomáhalo kdybych věděl žese nemám ke komu vrátit tak bych ten trest pojal úplně jinak ale že sem věděl žemě věří a čekají tomě nutilo abych to všechno překonal, opravdu ten pocit že vás mají rádi je pročlověka v těchto situacích důležité opravdu psychická stránka je tady velmi vyžadována a hlavně se musí zpoléhat zásadně sám nasebe být sám sebou jet si svůj trest. Práce: jsem stále ve VTOS. V předchozím čase když už sem měl zápis v rejstříku trestu to už bylo znatelné v některých zaměstnáních chtěli vtipis a po obdržení už byla šance na přijetí menší ale někteří to berou že každý může šlápnout vedle ale vliv to určitě má. VTOS: ovlivňovalo měto život zcela úplně z jedné strany byse dalo říct žeto zblížilo a zlepšilo můj vztah s rodinou ale nežebyto bylo předtím v nepořádku ale teď jeto mnohem lepší. Zkušenost z PMS no před pár lety mě soud určil probační dohled na 5 roků pan „Z“ je arogantní hlupák který si myslí že je borec světa, pravidelně sem kněmu docházel každý*

měsíc aby hlídal každý můj krok jednou za rok jel kemě domů aby zjistil zdali bydlím na adrese kterou uvádím jako trvalý pobyt ale asi po 3 letech sem se na spolupráci sním vykašlal jeho povrchní chování mě vždy akorát vytočilo stačilo jen když sem přišel na středisko PMS on došel natáhl semmu ruku jako náznak pozdravu ale on my nebyl schopen potřást rukou jako bych byl ňuká odpad, on by měl pomáhat ale spíš ponižuje autoritu lidí. Teď ve výkonu sem se sním po roce setkal znovu dochází do věznice na různé přednášky a když sem se zákona musel oznámit PMS že chci jít na „PP“ na třetinu dorazil a ochotně žese připojí atd. Vlastně to byl on kdome sem dostal on napsal na soud požadavek abymě vzali do výkonu, furt zesebe dělá bůhví koho jsou tady lidi kteří mají mnohem menší tresty a míň závažné činy mu taky psali pan „Z“ je ani nevyděl a rovnou jim napsal dopis že není ochoten zahájit spolupráci to nechápu, když sme spolu seděli a vyslýchal mě tvrdil že mě vytréstal a žeuš se semnou srát nebude bude mi prý navrhovat aš 4 léta dohledu pravidelně se budu chodit knim testovat na drogy jeto uleťák spousta odsouzených oněm mluvý jen vtom nejhorším, sám sem zvědav jaký namě napíše posudek k soudnímu líčení na „PP“ všeobecně PMS je úplně na H...O! totálně zbytečná věc“

Po přečtení odpovědí respondentů je jasné, že jako první to člověka vždycky táhne domů, za rodinou, za svými nejbližšími. Tam, kde si je nejjistější tím, jak ho přijmou a hlavně ho nebudou odsuzovat a budou rádi, že je konečně zpátky v normálním životě. Nebudou ho zatěžovat zbytečnými otázkami o jeho pobytu, nebudou mu nic vyčítat atd. – tím si už prošli. Po odchodu z vězení člověk potřebuje psychickou vzpruhu... prožil si něco, co zřejmě naplno nikdy nikde ani nikomu vykládat nebude a teď s tím musí nějakým způsobem žít a pokračovat dál. Nevěřím tomu, že takové zážitky se dají zapomenout, vymazat, jak toto píše pan Petr, že udělá – je to něco, co se stane součástí člověka. Vždyť člověk opouštějící brány vězení se vlastně znovu ocitá ve světě, který mu byl na nějakou dobu uzavřený, ale ten svět šel dál. On náhle stojí v situaci, kdy mu spousta věcí mohlo proklouznout a co má? Pár věcí, s kterými přišel do nástupu k VTOS a teď může jen doufat, že ho rodina a přátelé podrží a pomohou – jak po psychické stránce, tak určitě i po stránce finanční.

Pomoc od státu v těchto situacích funguje, ale jsou to zanedbatelné částky, se kterými by člověk těžko přišel zpět do svého původního života, do kterého se chce

vrátit. Všichni respondenti se shodují v tom, že po VTOS chtějí pokračovat tam, kde skončili. Aby vše bylo jako dřív, samozřejmě bez toho „špatného“. Ale je tu problém, že se náhle zaškatulkovali a v některých případech toto vede i zpět k trestným činům. Lidé po výkonu to vzdají, společnost je odsoudí, nedá jim možnost a tak se vrátí k tomu, co jim vlastně vnutí. Člověk, který vyjde z vězení, nemůže očekávat pouze pomoc, ale převážně problémy, ať už při hledání zaměstnání, nebo při hledání partnera atd. Vždycky se objeví lidé, kteří rádi připomenou jejich minulost. Bohužel.

Kladně ale můžeme zhodnotit, že všichni respondenti se po VTOS chtějí vrátit zpět do zaměstnání a snažit se zajistit si finanční prostředky k normálnímu životu.

Ovšem, reakce na Probační a mediační službu – shrnuto: je dost záporná. Můžeme slyšet, že tato služba má velký problém v tom, že funguje spíše jako formální služba, než jako věc, která má pomoci, ale po přečtení některých odpovědí vidíme, že i na takových místech se najdou lidé, kteří by tuto práci neměli vykonávat. Samozřejmě tímto neodsuzujeme, že veškeré PMS jsou špatné a nejsou k ničemu, věřme, že na spoustu místech pomáhají, ale zřejmě ne všude je to tak, jak by mělo být.

7.6 Důvody uvěznění

David: „Drogy. Byl jsem vícekrát vězněný, k recidivě došlo kvůli financím. Ty mě vedly i k trestné činnosti.“

Karel: „Co mě přivedlo do vězení? Dlouhá doba od spáchání trestné činnosti, ale hlavně já sám za věci, které jsem páchal s kamarády ve věku 18-20 let. Teď jsem po dlouhé době ve VTOS a to z důvodu neschopnosti soudu mě odsoudit za veškeré trestné činy mnou spáchané v době 1994-1996!! K trestné činnosti mě přivedli kamarádi a špatná vidina života s peněz trestné činnosti.“

Petr: „12 let stará historie privatizace podniku. Jsem prvotrestaný. Co mě přivedlo k trestné činnosti? Zpětné posouzení mého konání při privatizaci.“

Zdeněk: „Autonehoda. Nyní jsem ve VTOS podruhé. K trestné činnosti mě dříve vedla lehkomyšlnost a vidiny peněz.“

Aleš: „Drogy. Byl jsem jednou trestaný. K trestné činnosti mě přivedla touha po penězích na drogy.“

Dušan: „Vloupačka do trafiky a vykradení bytu. Byl jsem ve vězení poprvé a doufám, že naposledy. K trestné činnosti mě přivedla parta, nuda, nebylo co dělat, vždycky jsem se k něčemu přifařil, kámoši mě navedli, ať jdu do toho s nima (vykradení apod.) a mě chytli, vysrali se na mě. Ale zase jsem je nepráskl, měli toho dost jinýho. Neměli jsme na cigarety a chlast. Kradli jsme v obchodech, taky mě párkrát chytli za to jsem měl jen přestupky.“

Jiří: „No to je otázka ☺ jedním slovem blbost ale rozvynuto. Do VTOS mě dostalo to že jsem začal žít bez brzd už sem nevěděl kdy přestat už bylo jedno co je zprávné aco né před prvním činem semse dostal do finanční tísní situace byla už tak vyhrocená že už sem nevěděl codál nechtěl sem otravovat své okolí z míma potížemi atak sem sám zorganizoval „LP“ loupežné přepadení, když sem tím vyřešil svou situaci začal sem obchodovat s drogama zezáčátku jen z marihuanou ale víc se stupňovala chuť po moci a penězích a přšlo to na tvrdé drogy jenomže sem je začal brát a chuť se vyrovnala moci věděl sem že můžu jít do vězení ale drogy byly silnější bylo měto jedno a když už seto rozjelo v organizaci nebylo cesty zpět a jednoho krásného dne došlo i namě. Vězněný sem poprvé a už teď mohu říct že semse ponaučil a budu dělat maximum abych se vyhnul jakým koliv nezákonným jednáním coby mě mohlo vzít spět. K trestné činnosti mě přivedla bezvýhodná situace hlavně to když sem poprvé spáchal první čin a prošlomito náhle se objevovali další a všech to procházelo takže semse chytl výdělku z trestné činnosti a nebál semse tolik jít a přisvojit si cizí věc ale samozřejmě trochu z úrovně nejsem žádný zlodějček kabele nebo tak když už tak trochu elegantnosti jako nové vozi moto...“

Co vládne naším světem? Peníze! To je hlavní důvod, proč tolik lidí končí za mřížemi. I u uvedených respondentů tomu není výjimkou. Všichni se shlédli ve vidině bohatství, lehce vydělaných peněz a ať už to bylo myšleno ze začátku jakkoliv, skončilo to trestnou činností. Samozřejmě, že existují různé důvody proč peníze shánět: ať už na drogy, alkohol, cigarety, nebo jen pro lepší život, bydlení, pro rodinu... bohužel, ale ani jeden z těchto důvodů následně není omluvitelný, pokud se finance získají trestnou činností. Je pravda, že v dnešní době se poctivou prací těžko peníze vydělávají a většinou

vystačí pouze k pokrytí na základních věcí pro život... je potom hodně svádějící si sáhnout po penězích jiným způsobem, když ještě zvláště kolem sebe můžeme vidět, že některým to bez trestu prochází, tak proč to nezkusit...?

7.7 Současná situace

David: „Byl jsem 42 měsíců ve VTOS. Venku jsem 4 roky.“

Karel: „Byl jsem ve VTOS 58 měsíců a potom 9 let venku a teď 40 měsíců za předešlou trestnou činnost.“

Petr: „Vykonávám VTOS 35.měsíc.“

Zdeněk: „Celkem budu mít za sebou 7 let, s 3letou pauzou.“

Aleš: „Dostal jsem 28 měsíců a seděl jsem 17. A teď su 6 roků venku.“

Dušan: „Ve vězení jsem byl 5 měsíců, pak byla amnestie, trest jsem měl mít dlouhej 10 měsíců. Na svobodě jsem rok.“

Jiří: „Ve VTOS jsem nyní 14 měsíců, podle paragrafu č. 88 jsem si zažádal o „PP“ podmíněčné propuštění na jednu třetinu pro šanci se dostat ven sem udělal maximum mám zehnanou práci, bydlení spolupracuji z organizací podané ruce ale i z PMS ale i sem se dobrovolně nahlásil na roční ambulantní léčbu kvůli mé chuti po drogách ale mám nejhoršího a nejobávanějšího soudce na olomouckém kraji „Vašku“ no tak zastak dobře to nevydím.“

Dle odpovědí respondentů lze usoudit, že žádný z nich se do vězení už vrátit nechce. Je to pro ně hrozná zkušenost, ale bohužel nelze zaručit, že se tak nestane... v některých případech respondenty dohnala opětovně „spravedlnost“ a museli se tam vrátit a u některých, kteří v současné době vykonávají výkon trestu, si nemůžeme být jistí. Jsou v situaci, kdy si říkají „už nikdy“, ale vyjdou za brány vězení a časem... Zůstává jen víra věřit, že na svou současnou situaci nezapomenou a své odhodlání, které mají nyní si ponechají. Může se také stát, že vyjdou ven a opět je něco stáhne zpět na scestí, aniž by si to uvědomili dřív, než opět za mřížemi. Může se také stát, že vyjdou tou správnou nohou a v budoucnu jim lidé nebudou věřit, že se na taková místa vůbec dostali.

7.8 Amnestie (1.1.2013)

David: „Zákazník si ji nechal „ušít na míru“.“

Karel: „Je to svobodná volba prezidenta republiky.“

Petr: „Neodborná, chaotická.“

Zdeněk: „Byla nedomyšlená. Jsou jiní odsouzení co by si ji zasloužili víc.“

Aleš: „Jedním velkým slovem „svinstvo“. Slušně řečeno.“

Dušan: „Amnestie byla v poho nestěžuju si na to. Docela mě to překvapilo a nebyl jsem sám. Ale asi tam nebylo všechno v pořádku, spousta sviní se díky tomu dostalo ven a budou dělat zase bordel a hodně lidí co do vězení patří se tam neobjeví. Je to na hlavu. A teďko jsou vlastně čistí, nakradli miliony a mnohem víc a já jsem byl ve vězení za pár desítek tisíc. Škoda mluvit, ale to nevyřešíš.“

Jiří: „Proběhlá amnestie byla v celku dost troufalá chtěl bych jako každý kterého seto netýkalo aby mu alespoň něco ztáhli, dílčí amnestie byl hrozný krok šíleně hrozné gesto k odchodu z funkce na svobodu se dostalo mnoho tisíc vězňů mnoho těch co hned začali páchat začali krást bohužel i vraždit bylo víc než jasné žeto dopadne špatně, můj osobní názor že udělal hroznou chybu nasvobodu se dostala hromada nepřísposobivých kteří sito nezaslouží neříkám že ostatní také mě osobně seto nedotklo ani jedním dnem, myslím že kdyby dal celoplošnou roční amnestii bylo byto férové vůči všem. tou proběhlou amnestii osvobodil dlouholeté kauzi spoustu násilníku a opravdových zločinců myslím že novoroční amnestie roku 2013 byl velký omil po takové ostudě už dlouho nikdo žádnou amnestii nedá jeto shit no na jedné straně štěstí a nadruhé zklamání ale každý sám stvůrce svého štěstí.“

Je asi pochopitelné, že respondenti budou rozzlobeni nad amnestií, která se jich nedotkla, ale je zarážející, že i jedince, na kterého se vztahovala je pobouřen... zřejmě na tomto aktu bylo opravdu něco zarážejícího a i z odpovědí respondentů je jasné, že za tímto gestem lze vnímat spíše něco „politického“, než co bývá amnestií většinou zamýšleno.

7.9 Pohled společnosti

Okrajově byl dále proveden menší průzkum (pomocí dotazníku) společností, jak vnímají jedince, kteří byli ve výkonu trestů. Bylo osloveno pouze cca 40 lidí různých věkových kategorií, pro uvedení představy, jak dnešní společnost na tyto lidi reaguje. Zjištění bylo následující: dotázaní si povětšinou drží odstup od lidí, o kterých se dozví, že byli ve výkonu trestu. Nevěří jim a je samozřejmé, že ne všichni jsou poučeni ze svých chyb. Když jim byla položena otázka, zda by těmto lidem dali práci, pokud by byli zaměstnavateli, byla část pro a část proti. Zřejmě by se jednalo následně o zkušenost a konkrétní případ. Ovšem se svými dětmi by syna či dceru odsouzeného nechali kamarádit. V tomto problému neviděli. Pokud by se nacházeli v partnerském vztahu s osobou, která byla ve VTOS a zpočátku by se dozvěděli o její minulosti, opět by polovina vztah okamžitě ukončila a druhá polovina by ve vztahu pokračovala dál s ohledem na to, jaký trestný čin byl spáchán. Je snadno pochopit, že ve vztahu můžu být s člověkem, který spáchal nenásilný trestný čin, ale s vrahem... Dobrovolnickou práci pro věznic, nebo lidi, kteří jsou ve VTOS by dělal málokdo. Zřejmě se bojí jít do prostředí vězňů, nebo si myslí, že si daný trest zaslouží a tudíž jim nebudou v ničem nic usnadňovat, nebo pomáhat. A o pomoci ze strany státu se spíše vyjadřují v záporném vyjádření. Představu o tom, jak vězni tráví svůj volný čas mají minimální informace. Předpokládejme, že k této představě jim hodně dopomohly televizní filmy, ale se skutečností zřejmě došel do styku málokdo. V jediném bodě, ve kterém se 100% shodli, byla otázka týkající se amnestie prezidenta Václava Klause. Všichni dotazovaní s ní nesouhlasí.

Můžeme říct, že lidé, kteří mají mezi svými známými, nebo dokonce v rodině člověka, který si prošel výkonem trestu, mají přístupnější názory k těmto lidem. Ostatní se jich raději straní a jsou radši, když s nimi nepřijdou do styku. Je to lidská vlastnost – strach a obava z neznámého.

8 NÁVRHY A ŘEŠENÍ

Návrhy v dané problematice by bylo, aby se lidem, kteří jsou ve VTOS věnovalo více času. Ne ve vězení, kdy se snažíme jim umožnit pracovat, různými způsoby trávit jejich volný čas, ale tak, že se budeme více zajímat o to, proč daný čin spáchali, co je k tomu vedlo a jak se k tomu nyní daný odsouzený staví. Předpokládáme, že většině lidí by stačila forma alternativního trestu, podmíněčné propuštění s dohledem, či jiná podobná sankce. Snížili bychom tímto určitě nemalé náklady státu na financování lidí, kteří jsou ve VTOS. Vyhnuli bychom se také tomu, aby se někteří lidé naučili ještě mnohem horším věcem ve vězení, než se kterými přišli. Tímto jsou myšleni zvláště mladší pachatelé, kteří mají ještě život před sebou, ale lehce se dají ovlivnit ke špatné cestě. Bohužel by se v dané věci zřejmě musela posílit pracovní síla, což jsou také náklady vynaložené státem, ale ve výsledku, by došlo ke snížení počtu recidiv.

Také by se měla vyvíjet větší snaha při vytváření pracovních míst pro lidi ve VTOS, prostřednictvím čerpání evropských fondů atd. Tento způsob pomoci je neúčinnější následně při resocializaci, ale bohužel v současné době není dostatek míst pro všechny, kteří by ve vězení chtěli pracovat. Měla by se objevit snaha ze strany státu, kdy můžeme zaměstnavatele soukromých sektorů více motivovat a informovat k poskytnutí pracovních míst lidem, vykonávajícím VTOS. Tímto by se určitě i snížila nespokojenost vězňů, kteří se nemůžou nijak uplatnit a mají nadbytek volného času. Ve vězení se vyskytují i velmi chytří lidé, kdy při využití jejich potenciálu lze získat např. zlepšení technologie při výrobě a na druhou stranu daný jedinec bude mít pocit sebeuspokojení, že něco dalšího dokázal.

Lidem, kteří opouští brány vězení povětšinou chybí dvě základní věci: bydlení a práce. Zde by měla působit lepší vázanost služeb (jejich možná nabídka). Dobrým řešením můžeme shledávat i tzv. startovací byty nebo dle zákona č. 108/2006 Sb., zákona o sociálních službách, tzv. Domy na půl cesty, kde by mohli využít navázání sociálních služeb a možnost využít nabídky podporované práce garantované třeba státem nebo velkými zaměstnavateli. V současné době se daný jedinec dostane na ubytovnu a už s ním nikdo dál nepracuje, musí si sám vyhledat některou ze sociálních služeb, což je potom horší při řešení případných problémů. Schůdnou variantou by mohlo být umístění

na azylový dům. Ten je poměrně hodně propustný, ale ne vždy je z kapacitních důvodů místo. Taktéž pro velký počet klientů není moc prostoru pro komplexnější práci s klientem.

Větší důraz by se měl dávat na oblast vzdělávání ve věznicích. Mělo by se i více soustředit na zájmové oblasti, které by mohly provádět různé neziskové organizace a dobrovolníci, kteří na rozdíl od určených pracovníků tuto práci dělají sami od sebe a tudíž mohou lidem ve VTOS nabídnout mnohem více ze sebe. Nemají to jako zaměstnání, ale jako něco, co chtějí sami od sebe dělat. Samozřejmě i zaměstnanci na daných místech jsou důležitým prvkem, ale občas se může objevit syndrom vyhoření, který u dobrovolníka nelze předpokládat.

S tím souvisí i následující - mělo by se dbát na to, aby na místech pracovníků, kteří mají těmito lidem pomáhat (např. probační pracovník, sociální kurátor atd.) působili lidé, kteří tuto práci opravdu chtějí dělat a těmito lidem chtějí pomoci. Ne, že tuto činnost berou jen jako zaměstnání, kde si něco odbudou a lidem, kterým mají pomáhat, spíše ublíží, nebo způsobí to, že tito lidé přestanou věřit tomu, že jim někdo pomoci skutečně chce.

Velkým problémem je přeplněnost věznic. Tento problém zdá se nemá řešení, jen snad se více zabývat situacemi a motivy, které vedou propuštěné vězně k recidivě. Např. personální posílení sociálních kurátorů, kteří by častěji docházeli do věznic a tím se snažili včasné zjistit situaci, která by následně mohla vést k recidivě. Případně také publikovat více metodických pokynů a informací, které by sociálním pracovníkům napomohly jejich práci.

Podpora různých programů, které v současné době pomalu vznikají, programy oddlužení (viz. bod 4.7), např. Sanace dluhů, která vznikla dle švýcarského vzoru. Lidé, kteří vychází z VTOS mají většinou nemalé dluhy, ať už se týkají soudních výloh, financí spjatých s uvězněním, či např. alimenty na děti apod. Těmito lidem je potřeba ukázat způsob, jak se postupně těchto finančních problémů zbavit, aniž by se opět obrátili ke kriminalitě. Dané projekty mají tu výhodu, kdy člověk, který s těmito lidmi pracuje jim nic nepřikazuje, nekontroluje je, spíše je jejich průvodcem a motivuje je.

Při řešení splácení dluhů by bylo vhodné využít i tzv. přechodného období, než se člověk opětovně socializuje. Na nějakou dobu danému jedinci prominout okamžité splácení s tím, že začne vše srovnávat až později. Samozřejmě za předpokladu plnění nastavených podmínek (vést řádný život, spolupráce s PMS, ÚP, sociálním kurátorem...)

V neposlední řadě bych neztracovala ani myšlenku tzv. „otevřených“ vězení, kde např. v Norsku jsou lidé zbaveni své svobody za trestný čin tím, že jsou přestěhováni na „opuštěné“ ostrovy, kde musí dodržovat určitá pravidla a příkazy, ale jinak si žijí „neomezeným“ životem. Musí se starat o zvířata, o dům, o pole – trestem je hlavně odnětí svobody. Při porušení daných pravidel je následně vězeň odvezen do „normální“ věznice, ale měl možnost vydat se i jinou formou trestu. Norové věří, že čím blíže jste společnosti, do níž se máte vrátit, tím snadněji se s ní pak znovu sžijete. Tento způsob se zdá být velmi dobrým k následnému znovu začlenění do společnosti, kdy odsouzený neztrácí pracovní návyky. Ovšem v České republice je zřejmě tento způsob nereálný.

ZÁVĚR

Ve společnosti fungují normy, které je nutno dodržovat. Pokud se tak nestane, následuje trest, který má funkci ochránit společnost od jedince, který jakýmkoliv způsobem vybočil od norem. VTOS představuje izolaci, která by měla mít za následek daného jedince napravit a vrátit jej zpět do řádného života. Ovšem odsouzený se stává pasivním subjektem v této komunitě – dostává najíst, má zajištěno ubytování, zdravotní a sociální péči. K tomu, aby člověk neopomněl na své „povinnosti“ slouží ve věznicích např. programy zacházení, které by měly pomoci k úspěšné reintegraci. Propuštění na svobodu je zátěžovou situací a pokud tito lidé spoléhají pouze na pomoc od státu, bohužel dochází opět k trestné činnosti.

Praktická část je zaměřena na metodologii výzkumu a interpretaci dat z provedeného kvalitativního šetření, kdy prostřednictvím dotazníku s otevřenými otázkami jsou získány potřebné odpovědi. Ty jsou následně zpracovány a tyto odpovědi pomohly najít odpověď na zřejmě nejdůležitější otázku: jak je člověk připraven na adaptaci po VTOS zpět do společnosti. Je to velmi individuální, ale z výpovědí respondentů se dovídáme, že vězení je velmi ovlivňuje k náhledu na svět a na svou budoucnost. Vězení, lépe řečeno zkušenosti z něj, jsou tím nejsilnějším dojmem při reintegraci. Důležitým faktorem je také rodina, zázemí, mít kde bydlet, podpora přátel a hlavně vidina možnosti zaměstnání, které přináší finance, potřebné k znovuoobnovení všeho, co měli tito lidé předtím jako samozřejmost. Získání pracovního místa se nezdá být problémem, ale následně jeho udržení. Objevují se lidé, kteří znovu poukazují na to, že jejich spolupracovník byl ve vězení a čekají potrestání či propuštění ze zaměstnání, aniž by z toho měli jakýkoliv užitek.

Závěrem je potřeba uvést, že adaptace lidí po VTOS na svobodu je plně na jedinci, který touto situací prochází. Je na člověku, zda chce jít jinou cestou, zda je ochoten si těžce znovu vše vydobít a snažit se už nikdy nevrátit tam, odkud vyšel – z vězení.

Vězení je svět ve světě. Je to samostatný svět, ve kterém neplatí absolutně nic, co „venku“. Peníze tam vůbec nic neznamenají, důležitý je tabák, cukr, káva... za to se dá koupit cokoli.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Buriánek, J. *Sociologie pro střední školy a vyšší odborné školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 1996, 160 s. ISBN 80-716-8304-3.
2. Černíková, V. *Sociální ochrana: terciární prevence, její možnosti a limity*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 244 s. ISBN 978-807-3801-380.
3. Hendl, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, 244 s. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 80-736-7040-2.
4. Hrčka, M. *Sociální deviace: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001, 302 s. Ediční řada Základy sociologie, 7. sv. ISBN 80-858-5068-0.
5. Mařádek, V. *Výkladový slovník penologie: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2001, 142 s. Ediční řada Základy sociologie, 7. sv. ISBN 80-704-2256-4.
6. Jůzl, M. *Penitenciariстика a penologie: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2012, 149 s. Ediční řada Základy sociologie, 7. sv. ISBN 978-80-87182-24-6.
7. Matoušek, O. *Metody a řízení sociální práce: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003, 149 s. Ediční řada Základy sociologie, 7. sv. ISBN 80-7178-548-2.
8. Mucha, I. *Sociologie: základní texty*. 3. upr. vyd. Jesenice u Prahy: Tiskárna a vydavatelství 999, 2007, 302 s. Ediční řada Základy sociologie, 7. sv. ISBN 978-808-6391-267.
9. Mühlpachr, P. *Sociální práce: základní texty*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004, 100 s. Ediční řada Základy sociologie, 7. sv. ISBN 80-210-3323-1.
10. Mühlpachr P. *Speciální pedagogika*. 1. vyd. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2010, 221 s.
11. Nakonečný, M. *Sociální psychologie*. 2. vyd., rozš. a přeprac. Praha: Academia, 2009, 498 s. Ediční řada Základy sociologie, 7. sv. ISBN 978-80-200-1679-9.

12. Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. Praha, 2003, 322 s. ISBN 80-717-8772-8.
13. Řezáč, J. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-859-3148-6.
14. Surynek, A. *Základy sociologického výzkumu*. 1.vyd. Praha: Management Press, 2001, 268 s. ISBN 80-726-1038-4.
15. Švaříček, R., Šedřová, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007, 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0.
16. Urban, L. *Sociologie trochu jinak*. Vyd. 1. Grada, 2008, 208 s. ISBN 978-802-4724-935.
17. Urbanová, M. *Systémy sociální kontroly a právo*. Plzeň, 2006, 191 s. ISBN 80-868-9894-6.
18. Vágnerová, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 3., rozš. a přeprac. ISBN 80-717-8802-3.
19. Večeřa, M. *Sociální stát: východiska a přístupy*. Praha: Sociologické nakl., 2001, 112 s. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), sv. 4. ISBN 80-858-5016-8.
20. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, v platném znění
21. Zákon č. 169/1999 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody, v platném znění
22. Zákon č. 141/1961 Sb., Trestní řád, v platném znění
23. Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon o vězeňské a justiční strážní České republiky, v platném znění
24. Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, v platném znění
25. <http://www.nasvobode.cz/index.php/home>
26. <http://www.pmscr.cz>
27. <http://www.policie.cz>
28. <http://www.wikipedia.org>
29. <http://www.zakonyprolidi.cz>

30. <http://www.vscr.cz>
31. <http://www.mvcr.cz>
32. <http://www.juristic.cz>
33. <http://www.aktualne.centrum.cz/amnestie>
34. <http://www.enviwiki.cz>
35. <http://www.podaneruce.cz/programy-a-pece/drogove-sluzby-ve-vezeni/prace-s-klienty-v-konfliktu-se-zaknem-olomouc>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
MS	Ministerstvo spravedlnosti
PMS	Probační a mediační služba
ÚP	Úřad práce
VTOS	Výkon trestu odnětí svobody

SEZNAM PŘÍLOH

P I Seznam kladených otázek

P II Respondent David

P III Respondent Karel

P IV Respondent Petr

P V Respondent Zdeněk

P VI Respondent Aleš

P VII Respondent Dušan

P VIII Respondent Jiří

PŘÍLOHA P I: SEZNAM KLÁDENÝCH OTÁZEK

1. Co je pro Vás ve Vašem životě důležité? Změnil se Váš názor na toto díky VTOS?
2. Jaké jsou Vaše koníčky nyní a jaké byly před VTOS?
3. Máte děti? Pokud ano, měl jste je i před VTOS a jakou sehrály roli?
4. Vyrostl jste v úplné rodině?
5. Jaké máte vzdělání?
6. Chtěl jste se svou rodinou (blízkými) mluvit, když jste byl ve VTOS?
7. Pomohl Vám VTOS ke své „nápravě“, nebo toho nebylo zapotřebí?
8. Co Vám pomohlo „přežít“ vězení a co (nebo kdo) Vás „táhl“ zpátky na svobodu?
9. Jak jste převážně trávil čas při VTOS?
10. Říká Vám něco „program zacházení“?
11. Při VTOS, chtěl jste pracovat? A pokud jste pracoval, tak kde?
12. A co studium, výuka jazyku při VTOS? Bylo toto možné? Využil jste toho?
13. Zajímal jste se o to, co se děje venku? Myslím tím politickou situaci – sledoval jste televizi, četl noviny...
14. Kam (případně za kým) jste šel jako první po vypršení trestu?
15. S jakou vizí jste se vracel? Co jste si představoval, že bude...? Co jste očekával?
16. Jaká byla reakce Vašeho okolí?
17. Kdo Vám nejvíce pomohl překonat VTOS?
18. Co Vás přivedlo do vězení?
19. Byl jste vícekrát vězněný? Pokud ano, proč došlo k recidivě?
20. Co Vás přivedlo k trestné činnosti?
21. Myslíte si, že by ve Vašem případě byl vhodnější „alternativní“ trest, než odpykání trestu ve věznici?
22. Myslíte si, že jste byl odsouzen právem?
23. Jak dlouho jste byl ve VTOS a jak dlouho jste teď venku na svobodě?
24. Máte v současné době práci? Pokud ano, podařila se Vám ji sehnat lehce? A jakou profesi nyní vykonáváte?
25. Ovlivnily nějak zápis v trestním rejstříku Vaše možnosti na zaměstnání?
26. Ovlivnil Váš současný život nějak VTOS?
27. Jakou zkušenost jste měl s PMS a případně s jinou pomocí od státu? Co si o tom myslíte? Je toto třeba?
28. Jaký máte názor na proběhlou amnestii prezidenta k Novému roku 2013?

Věk:

PŘÍLOHA P II: RESPONDENT DAVID

- 1) SPRAVNĚNÝ ŽIVOT S DRUŽKOU, KNIČKY, NE.
- 2) NYNÍ POUZE ČETBA LITERATURY. PŘED VTCS JÍZDA NA KOLE, PC, GAMES, ZAHRADA, MČKA
- 3) NE
- 4) ANO
- 5) JOU 3,5 LETY, PŘEŽ M.
- 6) ANO
- 7) ČÁSTEČNĚ
- 8) PŘÍTELKYNE, KAMRÁDI VE VTCS
- 9) ČETBA, TV
- 10) ANO (VZ. 9)
- 11) ANO ČTEĽ, PRÁČE VE VEŽNÍCI
- 12) STUDIUM JE MOŽNÉ, JAK KDE, NEVYLÁZIL JSEM TOHO KVALIFIKEM K DĚLCE TRÉSTU
- 13) ANO SLEDOVÁNÍ TELEVNÍCH NOVIN, POKŘ NOVINY, ČASOPISY
- 14) PŘÍTELKYNE
- 15) ČEKAL JSEM VÍČ VSTRÍČNOSTI OD OKOLÍ, PŘEDSTAVOVAL JSEM SI TO JEDNODUŠÍ
- 16) KAMŔ SE OTOČIL ŽÁNY
- 17) (VZ. 8)
- 18) DROGY
- 19) ANO. FINANCE
- 20) FIN SÍTUACE
- 21) NE
- 22) ŽE 3/4 ANO
- 23) 42 MĚSÍCŔ VE VOTS - ve včku Google
- 24) ANO. ČÁSTEČNĚ. ELEKTRODŘĚBA
- 25) ANO
- 26) ANO
- 27) ŽÁDNŔ, AĽE MYSLÍM SI, ŽE JE TO TŘĚBA.
- 28) ŽÁKÁŽNÍK SI JI NECHAL "UŠÍŦ NA MÍRU"

PŘÍLOHA P III: RESPONDENT KAREL

- 1) Rodina, zdraví, svoboda všeho druhu... Tedy ano a to k lepšímu
- 2) Myšl. ve VTOS - četba, Poed - Rodina, sport
- 3) Ano mám dítě, ano měl jsem ho i před VOTS, Pomáhat mi, ale je ještě malá...
 - i) Ano
 - ii) Stádoštolské
 - iii) Ano dítě a mládím suš
- 4) Nebylo potřeba
- 5) Myslel jsem svobodu, syn a hlavně já sám.
- 5) ~~Ne~~, četbou, prací,
- 6) Ano, není to úplně to, co by mělo být, takže z mého pohledu spíše může ublížit než pomoci.
- 7) Ano chtěl, pracoval jsem jako Elektrikář na sídlišti
- 8) Možná to bylo, ale jsem nůš školky (Ty, co děláš na veřejné učiliště)
- 9) Ano, televize, muzik, rádio...
- 10) Za svobodu
- 11) Normální život, jako dříve
- 12) Dobrá, nikdo z toho, kdo mě znal mě nedělal
- 13) Za sám
- 14) ~~šest let čekání na soud za dlouhou dobu od spáchání tv. činu, ale hlavně já sám za věci, které jsem načal s kamarády ve věku 18-20 let...~~
- 15) teď jsem po druhé ve výkonu trestu a to z důvod neschopnosti soudu mě odsoudit za všechny tv. činy mou spáchané v době 1984-6 !
 - 0) Kamarádi a špatná vidina života z peněz tv. č.
 - 1) Učitě ~~nikdy jsem nechtěl~~
 - 2) ANO i NE, hlavně normalost zákona
- 16) ~~3)~~

- 23) 58 mesiacu potom 9 let venku a tet 40 mesiacu za
priedesku tu. cinnost
- 24) Pracoval jsem, hlavne udrzbu, elektriku, radnictvi,
klempirstvi... a asi budu pokračovat
- 25) Snad ne
- 26) Asi ne, spis je tozbytecnost
- 27) Nema zkusenost a je to dobytek tak, pokud bude
sungovat tak jake ma
- 28) Je to svobodna volba prezidenta republiky

S. A. 14 ✓

PŘÍLOHA P IV: RESPONDENT PETR

Dotazník

- 1) ZBLAVU, SVOLOBA MĚLSNÍ A POHYBU, VOLNOST VÝBĚHU ZAMĚSTNÁNÍ. VTOS MĚ V TOMTO VĚKU UTVRDL.
- 2) NYNÍ VE VTOS VĚK ČETBA PŘED VTOS SPORT - TENIS, GOLF, PLAVÁNÍ, DIVADLO, SPOLUČESKÁ ŽIVOT
- 3) S DĚTEM UŽ PŘED VTOS. VĚDVA KOMUNIKOVÁ, DVA POMAHA A TŘETI Z TOMO VĚSTĚ NEMA POZUM
- 4) ANO
- 5) VYSOKOŠKOLSKÉ
- 6) ANO
- 7) NEPOMOHU VĚK VSECH SE NAUČIL ŽIT VE SPOLEČNOSTI LIDI SE KTERÝMI VSECH SE PŘED VTOS NEPOTKÁVAL A NEBYL
- 8) VLASTNÍ VÍBA
- 9) ANGAŽOVÁNÍ SE V PRÁCI, SVOUVANÍ ŽIVOTA MIMO VTOS, KOMUNIKACE S PRÁTELY, ČETBOU KNÍM
- 10) TĚŽKÁ POKMÁLNÍ ZÁLESITOST, KTERÁ SLOUŽÍ K ŠIKAROVÁNÍ ODSOUDENÝCH POKUD JE TO VĚDENÍ VE ZNICE ZÁBOUCI
- 11) CHTĚL BÝL VSECH VÝROBNÍ KOLBYM ODSOUDENÝCH A POTĚ PŘOVODOVAL KNIMOVNU
- 12) MOŽNĚ TO BYLO V RÁMCI SAMOSTUDIA VE VOLNÝM ČASU, NEVTVRIL VSECH
- 13) ANO, ALTERNĚ VŠEM PŘÍSTŘEBY JAKO TO BYLO MOŽNĚ
- 14) ČETBA MĚ TO PLVNÍ KUVĚM VIM RODINU A ŽIVNÍM JAKO MOŽNOSTI UPLATNĚNÍ
- 15) BUDU SE VLASTI S VÍM ZBYTČNĚ ZAMĚSTNĚM ČASU VE VTOS NA KTERÝ RYCHLE ZAPOMĚM A BUDU SE SLAŽTI MAVAŽAT TAM, KDE VSECH PŘED VTOS SKONĚL
- 16) NEVÍM, DOUTAM ŽE NOLMÁLNÍ, NE PO NICH ČINĚT NE- BUDU
- 17) VLASTNÍ VÍBA
- 18) 12 LET STARÁ MISTROIE PRIVÁTNĚ PODNIKU

- 19) NE
- 20) ZPĚTNÉ POSLOUZENÍ MEMO KONÁNÍ PŘI PRIVATIZACI
- 21) ZČELA URČITĚ, VE VTOZ VSEM SE NIC KONTAKTY, JEN POZNAL PRŮVAŽNĚ, PSYCHOPATY, URANY, PŘEDSTAVY A NEUSTÁLNE ZABÝVAL
- 22) URČITĚ NE, VŠICHNI PRIVATIZOVATEL V PLÁVNÍK VAKU, KTERÉ ZDE PŮSOBIL, ODCOUZENI BYLI JEN UYBRANÍ
- 23) VYKONÁVÁNÍ VTOZ 30. MĚSÍC
- 24) PODNIKAL VSEM, PRAVDĚPODOBNĚ V TOM BUDU POKLADOVAT
- 25) POLCEB BUDU PODNIKAT TAK NE.
- 26) PŘIPLAVIL MĚ KAPISOVO ZBYTEČNĚ O PÁR UST ŽIVOTA
- 27) TŘEBA TO JE ALE NE TAK VĚTO PLOUŠTI PMS, TĚDĚT POKRMAKŮ. VELMI JEDNODUŠĚ SE JÁ PŘEDVAT ŽENĚSTOSTI Z MĚMČEKTA ČI KAKOVKA. ZATÍM SE STAVÍ NA ŽÁKULŮSCH SOUACUSICKĚNO UŽĚSTIVÍ
- 28) NEODBOŘNÁ, CHAOTICKÁ - VIT AD (P) VYBĚHU.

9/1/2014

Amey-

PŘÍLOHA P VI: RESPONDENT ALEŠ

1. Důležitá je pro mě rodina, nejbližší rodina, žena, syn, samozřejmě su rád za rodiče, za to, že za nima můžu zajít a to se hodně změnilo díky výkonu trestu. Předtím byla hoňka za prachama i když teďko je taky, ale naprosto za jiným účelem. A myslím si, že toto by otevřelo oči kdekomu. Hlavně su šťastný za rodinu, za celou.
2. Mě bavilo před výkonem trestu fetovat, motat se a po výkonu trestu mě baví práce a těší mě, že se dokážu uživit svýma vlastníma rukama a vlastní hlavou. Že dokážu uživit rodinu, utáhnout barák a toto je můj koníček.
3. Děti mám, před výkonem trestu jsem děti neměl. Nyní je to něco úžasného, co jsem nikdy nezažil a vždycky sem si myslel, že to tak není, když mi to naši říkali. Dnes jim dávám za pravdu.
4. Do mých 23 let, ale i předtím to bylo takové všelijaké.
5. Su vyučený a mám maturitu. A mám kurz na podvojně účetnictví a kurz na obsluhu počítače asi před 13 lety.
6. Když jsem byl ve výkonu, měl jsem jednu, nebo dvě návštěvu svých blízkých a potom sem jim řekl, ať za mnou nejezdí. Na vazbě za mnou jezdili pravidelně, protože to byla pakárna.
7. Myslím si, že toho bylo velice zapotřebí. Až tam jsem poznal, jak hluboko může člověk klesnout. Prošel jsem si předtím léčebnami a komunitami, ale až výkon mi ukázal.
8. Normální život mě tahl zpátky na svobodu. A kdo mi pomohl? Pomohli mi lidi, co se nechovali jak kriminálníci. Ti, co byli normální.
9. Snažil jsem se dostat do práce, což se mě povedlo a potom vycházkama po dvoře... tam ani nic jiného není. Karty, takové koníčky co byly... televize, psaní domů – to bylo pravidelně. To jsem psával každý týden všem.
10. Zním to z vazby. Program na to, aby člověkovu nemrdlo. Je to o tom, aby se lidi naučili – od koníčků až po resocializaci... je to hlavně pro ty dlouhodobé, aby nehleděli, že jsou v jiném světě... Potkal jsem třeba člověka, který hleděl na to, když mu dali kartičku zdravotní pojišťovny a on se ptal na co to je... mobil viděl poprvé až tam a tak dále.
11. Chtěl jsem pracovat už i ve vazbě, ale to se bohužel nedalo. Ve výkonu trestu jsem pracoval v třídně plastů v Kuřimi.
12. To myslím nebylo. Tam byli křesťani... tohoto sem nevyužil.

13. Určitě ano. Televizi pravidelně a noviny podle toho, co kdo donesl, protože sem neměl peníze na to, abych si je kupoval, ale rodiče mi noviny posílali.

14. Za otcem. Vracel jsem se zpátky domů.

15. Očekával jsem... nic. Že půjdu do práce a budu makat... Chtěl jsem se vrátit a zařadit zpátky do společnosti.

16. Samozřejmě, že byli zvědaví jaký budu. Byla u všech – u rodičů, známých... „hlídali mě“, jestli nesáhnu zpátky po drogám, ale myslím si, že kamarádi mě přijali dobře.

17. Nejvíc mi pomohlo to, že můžu psát dom a že se mám kam vrátit, že nepůjdu na ulici, protože to sem si taky zkusil a nebyla to žádná prdel... rodina, přítelkyně...

18. Drogy.

19. Ne.

20. Touha po penězích na drogy.

21. Ne. Já sem byl ten typ, abych si vyzkoušel co a jak to je... nebylo to příjemné ani trochu, ale mě to v tomto pomohlo.

22. Ano.

23. Dostal jsem 28 měsíců a seděl jsem 17. A teď su 6 roků venku.

24. Vrátil jsem se ke svému řemeslu čím jsem vyučený. Na shánění práce jsem měl asi štěstí, ale musel jsem pár lidí přesvědčit, protože o mě všechno věděli, díky „dobrým“ lidem.

25. Mám strach, že bude ovlivňovat. Proto bojuju o jeho vymazání, ale díky amnestii a chybám v našem soudnictví se bojím, že o něho můžu přijít.

26. Ovlivnil. Mám úplně jiný pohled na život v hlavě.

27. Pro určité lidi je to potřeba. Mám s tím zkušenost asi 5 letou.

28. Jedním velkým slovem „svinstvo“. Slušně řečeno.

PŘÍLOHA P VII: RESPONDENT DUŠAN

Klient Dušan, 22 let - výkon trestu Věznice Opava, trest odnětí svobody 10 měsíců, propuštěn po 5 měsících na amnestii v lednu 2013

1. Je pro mě důležité, abych si našel práci a začal normálně žít, odstěhoval se od otce s babkou, se kterými momentálně žiju. Nemám jinou možnost. Potřebuji splatit dluhy. Měl jsem práci na černo, ale to nikam nevede. Vyhodili mě a nemůžu si to napsat ani do životopisu, bez praxe těžko berou jinde. Víím, že už se do vězení podívat nechci, tak budu dělat vše pro to abych se už nevrátil.
2. Před vězením jsem hodně chlastal a sem tam hulil, někde jsme pořád s partou něco dělali a pak to tak dopadlo. Ve vězení jsem měl čas přemýšlet a těšit se na obyčejný věci, teďkom hodně rád poslouchám hudbu a chodím hrát kulečnick a více jsem na počítači, to jsem neměl ve vězení možnost. Snažím se méně mít a kouřit, jako fakt jsem chlastal hrozně a kombinoval všechno se vším třeba. Medvěda (rum, pivo, kola do půl litru na třetiny) to mě chutnalo. Pak jsem dělal bordel a kradl.
3. Děti nemám.
4. V dětství jsme byli v rodině všichni. Pak to začalo skřípat a matka od nás odešla, naši se rozvedli, když mi bylo 12 let. Otec byl pořád někde na montážích a pryč. Starala se o mě babka s dědou, prděl jsem na ně. Vůbec to nedávali. Vždycky přijel otec a byla divočina.
5. Vyučil jsem se zedníkem. SOŠ
6. Ani moc né, měl jsem jich dost. Vztahy mezi náma nebyly nic moc. Chtěl jsem aby poslali balík toť vše. Taky na mě byli naštvaní za to co jsem dělal před vězením.
7. Myslím si, že mi to pomohlo a hodně jsem tam toho zažil co mě odradí se tam vrátit. Je to pakárna. Ale zase jsem si tam hodně odpočinul.
8. Vězení mi pomohlo přežít dobré zásoby tabáku, které jsem si sebou do vězení dotáhl. Spoustu věcí jsem tam díky tomu dostal a zařídil si. Hodně jsem kouřil a tím jsem zabíjel nudu a uklidňovalo mě to.
9. Spal jsem, odpočíval jsem, vycházky na dvůr, čuměl jsem na televizi, kterou jsme tam měli.
10. Program zacházení – jo nějaký pravidla na co mají vězni nárok a jak se s nimi má zacházet. No stejně se tam občas dělali trochu jiný věci a bachaři se s tím nesrali. Ale to říkat nebudu.

11. Pracovat jsem chtěl, ale nebyla možnost byl jsem na oddělení, kde to nešlo a než jsem si mohl zažádat o přesun byla amnestie.
12. Možné to bylo ale na co. Kašlal jsem na to.
13. Televizi jsme pořád sledovali a politickou situaci jsem asi neměl líp zmapovanou jako ve vězení, jinak mě to venku nezajímalo. Ale hodně často jsme byli z toho co se kde děje a jaký kradou částky jiní, nasraní. Když vezmu za jakou v podstatě prkotinu jsem tam byl já. A politici někde s imunitou kradou miliony.
14. Jel jsem domů a hnedkom jsem se ožral jak prase, potřeboval jsem se úplně vygumovat. Viděl jsem se s rodinou a pak se známýma. Bylo to nečekaná a tak jsem ani pořádně nebyl připravenej vyjít ven.
15. Představoval jsem si, že začnu makat tam, kde jsem dělal před vězením. Ale z toho sešlo a tak jsem z toho byl v prdeli. Nasranej a zároveň zklamanej. A co teď že.
16. Okolí si mě už zaškatulkovalo, že jsem byl ve vězení a tak jsem byl prostě trestanec, zloděj apod. Cokoliv se kde nebo v okolí stalo a šustlo, tak jsem za to mohl automaticky já. Zejména ze strany policie a dalších institucí. V partě jsem byl na tom stejně, nechtěl jsem se k nim vrátit a stejně mi nic jinýho ze začátku nezbylo. Teďkom už to vidím jinak a chci úplně pryč odtud. Nemůžu tady dlouhodobě fungovat. Je k ničemu, když na mě pořád něco policajti co mají na starost místo kde bydlím pořád něco zkouší hodit. Mám pech, že se pořád ocitám tam kde se něco děje.
17. Nevím o nikom, musel jsem se o sebe postarat sám. Možná spoluvězni, ty jsem chytl docela dobrý, ale stejně se tam objevil sem tam nějaký idiot, co se snažil něco si dokázat. Musel jsem si hlídat záda, nikomu moc nevěřit.
18. Vloupačka do trafiky a vykradení bytu
19. Byl jsem ve vězení poprvé a doufám že naposledy
20. Parta, nuda, nebylo co dělat, vždycky jsem se k něčemu přifařil, kámoši mě navedli, ať jdu do toho s nima (vykradení apod.) a mě chytili, vysrali se na mě. Ale zase jsem je nepráskl, měli toho dost jinýho. Neměli jsme na cigarety a chlást. Kradli jsme i v obchodech, taky mě párkrát chytili za to jsem měl jen přestupky.
21. Asi ne, nevím. Jasně že by to bylo lepší. Ale asi by mě to nenapravilo tak rychle a spíše bych provedl nějakou další blbost a dostal bych vyšší trest kvůli podmínce a promítli by mi to.
22. Jo byl jsem odsouzen právem, jako ty věci jsem udělal. Chytili mě na místě když jsem utíkal z vykradenýho bytu. Blbost byl jsem ožralej a hloupej nápad.

23. Ve vězení jsem byl 5 měsíců, pak byla amnestie, trest jsem měl mít dlouhý 10 měsíců. Na svobodě jsem rok.
24. Ze začátku jsem práci neměl asi tak do března, tehdy mě srazilo auto a já měl utrženou achilovku 2 měsíce noha v sádře a pak jsem musel chodit na rehabilitaci, trvalo to dlouho a úplně mě to dostalo na dno, začal jsem zase chlastat a kouřil jednu za druhou. Musel jsem být doma a to mě zabíjelo ta nálada tam. Půl roku jsem byl s tou nohou v prdeli. A stejně to pořád ještě není ono, pořád bolí a fotbal už si asi nezahlaju. Pak jsem listopad, prosinec dělal na stavbě (pomocného zedníka) na černo, tam jak dřív. A teď už tam zase nejsem řekl, že už nemá práci. Vydělal jsem aspoň nějaký kačky, ale jsem blběj všechno jsem rozfofrovala za debility a už nemám ani vindru. Pořád chodím tady a zkoušíme hledat práci a psát (k nám do programu Práce s klienty v konfliktu se zákonem)
25. Naštěstí jak byla amnestie, tak s tím jsem měl i zahlazení rejstříku trestů. Rejstřík mám čistej. Jinak by to bylo horší, všude chtějí rejstřík trestů a kdyby tam viděli, že jsem byl za vloupačky a vykrádání, tak mám asi smůlu.
26. Snažím se být lepší a už nic nedělat, nechci se vrátit do vězení, to je k ničemu. Zatím se mi to daří, ale pořád se mi snaží cajtí něco napařit, zkouší to a chtějí mít pachatele, aby měli příplatky nebo co. Pakárna. Chci vypadnout z tohoto města a začít úplně někde nanovo.
27. S pomocí od PMS to bylo takový nahorů a dolů. Jo pomohli mi kontaktovat, ty co jsem jim vykradl byt, omluvil jsem se jim, budu muset zaplatit škodu. Pomoc od státu je dobrá, ale peníze se cpou do huby kdejakým sockám a lidem, kteří parazitují na státu a nechtějí nic dělat. Víš o kom mluvím.
28. Amnestie byla v poho nestěžuju si na to. Docela mě to překvapilo a nebyl jsem sám. Ale asi tam nebylo všechno v pořádku, spousta sviní se díky tomu dostalo ven a budou dělat zase bordel a hodně lidí co do vězení patří se tam neobjeví. Je to na hlavu. A teď kom jsou vlastně čistí, nakradli miliony a mnohem víc a já jsem byl ve vězení za pár desítek tisíc. Škoda mluvit, ale to nevyřešíš.

Jméno bylo změněno, jinak zbytek odpovídá. Práce s klientem byla dlouhodobá, byl s námi v kontaktu přes 9 měsíců během toho prošel zdravotními komplikacemi po sražení autem, rehabilitací, pracovali jsme na psychice, následně dva měsíce pracoval a poslední měsíc u nás intenzivně a aktivně hledal práci na PC a posílal životopisy, volal na potencionální zaměstnavatele. Momentálně dostal velmi reálnou nabídku zaměstnání a odjel za prací do západních Čech. Byl motivovaný a věříme, že mu toto vyjde. Byl by to doslova nový začátek.

PŘÍLOHA P VIII: RESPONDENT JIŘÍ

- ① DŘÍVE PRO MĚ BYLO DŮLEŽITÉ ŽIT ŽIVOT BEZTŘEDNĚ POZORNOSTÍ. ABYCH NEBYL V MEŠINĚ TĚCH CO NIKDO NEPADÍ COSE NEBAŮÍ A UPADAJ V ZAPOMĚNÍ. DŘÍV PRO MĚ BYLO DŮLEŽITÉ BÝT NĚKDO, DÍKY VŤOS SEMI ZMĚNIL ÚPLNĚ NABLED NAŽIVOT. VROSTATĚ SEM SI UVĚDOMIL ŽE NEJÍ DŮLEŽITÝ BÝT UVŘECH OBLÍBENÝ BÝT NĚKDO NĚCO ZNAMENAT VE SPOLEČNOSTI MYSLÍM ŽE VŠE JE ROZUMNĚ BÝT OBLÍBENÝ A BÝT NĚKÝM ZPŮSOBEM KOLEKTIVNĚ FÉROVÍ UVĚDOMYL SEM SI ŽE ŽIVOT NEJÍ JEN PÁŤTY NEJÍ DOBRĚ UTÍKAT Z REALITY A MÍT JI JEN JAKO KLÍŠÉ.
- ② MŮJÍ SEM MĚ KOŤIČKY TROCHU OMEZENĚJŠÍ. RÁD MALOU PŘEVÁŽNĚ STREET ART. RÁD SE BAVÍM S PŘÍVĚRNÝMI LIDI. JAKO CHVÍKA VYPAŤÍ OD NEJÍHO STROSE NEJÍHO STEREOTYPU. JAKÁKOLIV CIVILNÍ NĚVĚŤA JE VELKÝM PŘÍNASEM. PŘO MŮJŠE, PŘEČ VŤOS JSEM RÁD TANCOVAL DANCE HALL ALE I NA RŮZNĚ SPECIFICKĚ PĚATY PŘ: DUBSTEP-BREAKBEAT-PSYTRANCE-HOUSE-TECH-TEK-STRANZ-ATO. DŘÍV SEM HONĚ MALOU NEJEN PO DICIÍCH ALE I DOMA DŘÍV SEM RÁD JEZDIL NA KOLE SPÍŽE BIKE TRIAL-A FREESTYLE RÁD SE PROCHÁZÍM S PŘÍÁTELI RÁD HODLU GOLF RÁD HODLU POLKO MILOU. MŮJÍ DĚTA NA PROFESIONÁLNÍ ÚROVNI BŮV V KASÍNU NEJEN S PŘÍÁTELI.
- ③ BŮV DŘÍV NEJÍM ALE JEN SKOZTO ŽESEM VE VŤOS ALE JINAK MILOU MALÉ DĚTI SĚM SEM VYCHOVÁVAL. ŽLET S BŮVLOU PŘÍTELKYŤI. JEDÍHO MALÉHO BRATRA KTERĚHU JE TĚŽ ŽLET JE ÚŽASNĚ VYDĚT. TĚŽ ÚSMĚV NA TVÁŘI PO VÝKONU ČASEM. AŽ BŮDE VŠE V POŘÁDKU. MŮJÍ BŮV SI PŘÍÁČI SYNA KTERĚHU BŮVCH MOHL VŠE PŘEDĚT A VŠE DĚT.
- ④ VYROSTL SEM JEN Z OTCOM A DŮVĚMA STARŠÍMA SESTRAMA. MANKA MĚM UMĚLA. MŮJÍ MĚ BYLO ŽLET. PAKO BYSE ŘÍČT ŽE FIM SE VŠE ZMĚŤILO. SESTRA BŮVCH VŤDI ROZUMNĚJŠÍ. ALE JÁ ZAČAL KASLAT NA ŽIVOT. MŮJÍM ŘÍČT ŽE DŮVČ MĚMU OTCI JSEM NEPOPADL. MŮJÍ NEŽ TĚŽ SICE SEM VE VÝKONU ALE MŮJÍ SEMSE POKALU VPŮITAL NEZI GENGŤ MOHL SEM PŘÍŤI OŽIVOT. DŮVČ TĚHU ŽESEM SE ZDĚLIL OD ZKŮPŮNOVĚ TRAFIE. A DAL SE NA SOLOVOU CESTU. PĚRÁD ŽÍDU. ALE NEBĚT PŘÍÁTEL. A FIM MŮJŠÍM OPRAVDŮVŤ PŘÍÁTELĚ. A RODINŤ MOHLA BĚT VŠE JINAK. TĚM BŮVCH PŘÍNASEL VÍCE SMUTKU. DO RODINŤ NEŽ TĚ.
- ⑤ VZDĚLÁŤ SEM UKLONIL. KLASICKOU PÍSEMNŤU. A ÚSTĚNÍ ZKŮPŮKŮ NA

triletém odborném učičství klesem se vyučil jako mechanik seřizovač opravář zemědělských strojů

⑥ zezáčátku mě to bránilo jim vůbec napsat nic do z rodiny nevěděl jsem ve vtoš ale po rozloučení jsem byl rád jsem dostal jakýkoliv dopis o přátel a rodiny začátky byly hodně těžké spousta dopisů sem přobírečel ale delší době když už sem mohl mít návštěvy protože sem se nechal přeložit do jiná věznicé hodně sem první návštěvu s přáteli břečel stěfín i stesken. tosamě i z otcem bylo to hodně těžké ale opět to chtělo čas a už sem se chočil na návštěvy pobavit zasmát se a tam sem poznal země mádí opravdu rádi a vědiny žeto vše zvládnou žese zřevim, moc sem byl šťastný za různé obdrnutí svých blízkých.

⑦ popravoě byse dalo říct že vtoš bylo to jediné camě donutilo k nápravě přentím sem byl jako bůh nezastavitelný nevyčitelný neohrožený nebál sense převážet drogy ve velkím, neuvěřoval sense že budu muset za tisíce duší kletěi nademnou neustále poletovali a já díky tomu jsem distribuoval sem jim bral životy jedich čist. Hodnost to už nemělo konce ale mě to země zebraali policie bylo to jako vysvobození od těch drog nelen jsem prodával ale sám sem bral v neuvěřitelném množství a bůh ví jak byto dopadlo kořibých pokračoval dál ten užto vrdim jinou chci od toho pryč dopravoval sem si mastactoval ambulantní léčbu po vtoš já si věřim žeto zvládnou ale chci mít náké zedni vrátka abych potoho zas nespodl protože venku je realita úplně jiná, sám znám stovky lidí co mádí spousta jak někých tak tvrdých drog sám si umím vyrobit vcelku hodně kvalitní perkytyx ale už říkám dost.

⑧ vězení mě pomohlo ustát to jsem byl sám sebou nebál sense říct svůj názor i když sense nespočetně kvůli tomu dostal do kváců a různých psychických nátlaku pomohlo mě ito jsem se vždy snažil vycházet s každým v dobrém i když semo nesnášel ale v práci kolektivního klidu sense stacnil nákých zbytečných incidentů a všeho čím bych nasebe zbytečně exponoval, na svobodu mě pomáhá rodina a přátelé ale hlavně žeto máde iniciativa.

9) TRÁVIT ČAS SEDÁ RŮZNĚ BUĎ PRACOVNĚ POKŘÍPADĚ JELI MOŽNOST V ÚTOS
PRACOVAT, SPRAVU ČASU TRÁVÍM ZE SPOLUODBOUZENÍMÍ HRAJÍM POBRU
Většinou JETO SAMÁ MLÁDEŽ ALE I STAŘŠÍ SE PŘÍPADĚ HODNĚ SE HRADE
KAŽDÝ DEN 1-2 TURNAYE SAMOZŘEDNĚ JEDINĚ COTO MÁ NÁLEK CENU JE BALENÍ
TABÁKY TAKŽE SE FURT PŘI KAŽDÉM TURNAYE PROHRÁVAVÍ ALE I VHRÁVAVÍ
TABÁKY, DÁSE TRÁVIT ČAS I sledování televize NEBO NEVĚSTĚDŠÍ ČINOST JETO
SPÁNEK.

10) PROGRAM ZACHÁZEŇÍ FUNKUJE DOBŘE AŽ NA NEUTERĚ ÚPLNĚ ZBYTEČNĚ
AKTIVITĚ NA KTERĚ MUSÍ CHODIT Ů POSPĚLÍ CHLAPÍ ALE PŘITOM JETO
PRO MALÉ DĚTI: PŘI MODELFŮSTVÍATO, PRAVDE MUSÍM ŘÍCT ŽE NĚKTERÉ VĚCI
SOU K UŽITKU NE VROST ŽE PROGRAM ZACHÁZEŇÍ JE Z ČÁSTI MOTIVOVÁN
K NÁPRAVĚ A K PŘÍPRAVĚ NA ŽIVOT PO ÚTOS.

11) ZEZAČÁTKU SEM NEPRACOVAL A ČAS VŮBEC NEVYBÍHAL HROZNĚ SETO
TÁHLA JEDEN DEN MĚ PŘÍPADĚ JAKO TÝDEN A TÝDEN JAKO MĚSÍC ALE
KDYŽ SEM BYL ZAČAZEN DO PRÁCE BYLO TO OLEČEM JINÝM ASI 8 MĚSÍCŮ
SEM PRACOVAL NA PRÁDELNĚ KDESE SE ZTACALI O ČISTOTU VEŠKERÉHO
PRÁDLA VE VĚZŇICÍ BYLA TO DRŽMA ALE ZAŽIVÁRNA POTOM SEM BYL
ZAČAZEN DO VĚZŇSKÉ KUCHYNĚ A TEĎ Ů PO 4 MĚSÍCÍCH SEM TAK ZADUČÍ
V KUCHYŇI ŽEBYCH NEMĚNĚL JE DOBŘE HLAVNĚ ŽESE ČLOVĚK NAUÍ DOVONĚ
A MĚ FURT TĚCH VĚZŇSKÝCH PLAFŮ VE NATEM DOBŘE KDOŽ SE
CHODÍ VYDÁVAT JÍDLO PO RŮZNÝCH ODD ŽE SEDÁ PŘÍT NA VINĚ
MYŠLENKY A POKROAT Z JINÝMA ODSOUZENÝMA NEŽ NA ODD KDESE ZAVŘĚŇÍ.

12) MUKA RŮZNÝCH JAZIKŮ JETO MOŽNÁ NAČI: AN, NJ ALE TAKĚ I ČJ
SÁM SIČE CHODÍM PRACOVNĚ NA ČJ KVŮLI TOMU ABYCH SE ZPŮSOBALIL
PROTOŽE PŘI DLUHOLETÉM UŽIVÁNÍ RUSK SEM SPRAVU ZAPŮSĚL, NA
CIZÍ JAZIKY SI NEBOUFĚM DOMLUVÍM SE MÁLO ANGLICKY ALE TO NEUÍ
POTIŽEŠP.

13) VŮBEC SEM NEČETU NOVINY DOST SLEDUJI TV ALE VŮBEC MĚ
NEZAVÍMÁ TO COSE NĚDE V POLITICE JETO BANDA ŽIVĚ KTERŮI KRADE
VENEKÝM ALKŮBĚT CHYTĚŽE BEZE SI PĚNĚZE NA SVĚ SOULIKONĚ VĚCÍKŮ
BEREHO Z PĚNĚZ DĚŇŮVĚDĚ POPRATŮLŮ ATĚŠOU POPRÁŠŮKY KTERĚ ŮMÍ
VEN POLITICI.

14) NA JEDINÉM PŘERUŠENÍ SEM PAK ZAFÍM NA TĚH HODINOVÉ VYCHÁZCE S RODINOU A PŘÁTELI JAKO TAKU KDOŽ POČASE SE NASTARTOVÍ EXITIZA MORÁLNÍ VYCHÁZKA PAK VE MOŽNOST ŽÁJADAT O NÁVŠTĚVU MĚMO VĚZŇICÍ NA 3 HODINY PO DVĚH MĚSÍCÍCH ROZESTUPECH LZE STUPŇOVAT SVĚ VYCHÁZKY NA 12 HODIN PAK 24 A PAK ŮS SOUTO "PT" PĚTĚLKA KDE LZE OPUSŤIT VĚZŇICÍ AŤ NA 20 DŮH V ROCE SAMOZŘEDMĚ SE MUSÍ SPLŮIT TĚH NEŮS VYCHÁZKY A PAK SAMOZŘEDMĚ NA POROUČENÍ PSYCHOLOGA VYCHOVATELE A SAMOZŘEDMĚ NA PODPIS ŘEDITELE NE MOŽNĚ OPUSŤET ZA OPŤMŮ VĚZŇICÍ A VYUŽIT TĚH 20 DŮH V ROCE.

15) PŘI NÁSTOPO NEBO SPŮS KDOŽ MĚ PŘEDVEDLI DO VÝKONO ZEZAČĚTKU SEM POCITŮVAL STRACH PŘEBOŽE SEMTO ZNAL MAX Z TELEVIZE NA KDOŽ SEM PŘIVIŽOEL DO VŤOS A VŤOČIL SEM Z AUTOBUSU VIDĚL SEM TĚH VEKĚ BUDOVY TĚH STRÁŽŮ VĚŽE Z OZBRANĚNĚNA HLŮIKANA MYSLEL SEM NATO NEUHOŘÍ EVAŽOVAL SEM KDE BUDU SPĚT A SKŮM BUDU NA CELE KDOŽ SEM VIDĚL V OKNECH. SPŮSTU NEPŘISPOSOBIVĚH "CIGĚNŮ" ŮS SEM VĚDEL ŽE BUDU POTIŽE NA ATAKY ŽĚDO ALE PAK TO PŘESNĚ TO ČASEM ČĚKAL ZE ZAČĚTKU SEM TRPĚL ŠIKANOC PŠICHOLŮM VŤOŘIZĚNĚM. CHVĚLAMA I FIZICKĚM POTIŽKĚM ALE POSTUPEM ČASU SEM ZAČAL ODOLĚVAT A ŮS TO NEBYLO TAKOVĚ A PAK ŮS KONU BĚLO Z ČĚSTI KONEC. "SPŮS NEVĚM JAK DEFINOVAT TUTO ČĚZKY"

16) ZEZAČĚTKU PANOVALO VEKĚ PŘĚKŮPĚNÍ ALE SPŮSTU Z MĚH ZNĚMĚH A RODINY TŮSILY ŽESE POHŮBODO NA HRANĚ ZĚKONA BEHUŽEL I ZAMŮ BYLO VYDĚT ŽE SOU ZLLAMĚM. ALE VĚŠINA MŮ FANŮI PŘEBOŽE MĚ VĚČI ŽĚTO ZVLĚDNU A BUDU ZAS SĚSŮMŮ A FĚROVÍ JAKO DĚV.

17) VŤOS SEM PŘEPLŮVAL A VĚDMĚVAL SE Z MYSLEKANA ŽENĚ VENKU LIDĚ VĚČI I PŘEBOŽE VŠĚCHNO ŽESEM ZLLAMAL NĚKDO MĚ NEZAPŮDEL TO ŽENĚ MĚVÍ LIDĚ RĚDI MĚ MOC POMĚTALO KDOŽBYCH VĚDEL ŽESE NEKĚM KE KONU VĚPĚTIT TAK BYCH TEN TRĚST PĚDAL ŮPLNĚ DINAK ALE ŽE SEM VĚDEL ŽENĚ VĚČI A ČĚKĚVÍ TOMĚ NĚFĚLO. ABYCH TO VŠĚCHNO PĚKONAL; OPRAVDU TEN PĚCIT ŽE VĚS MĚVÍ RĚDI JE PĚČLOVĚKA V TĚHTO SĚTACĚH DŮLEŽITĚ. OPRAVDU PŠICHOLĚ ZTRĚNKĚ JE TADY VELMI VĚDĚOVĚNA; A HLAVNĚ SE MUSÍ ZPĚLĚHAT ZĚSADNĚ SĚM NĚSEBE BĚHT SĚM SEBOC. ŽET SI SVŮV TRĚST.

(18) Na této otázce ↓ jediným slovem Bolest Ale Rozumte. Do vtoš mē dostalo to žesem začal žít bez BRD ů sem nevěděl kdy přestat ů bylo jedno cože zprávně Aco né před první činy sense dostal do finanční fíšci situace byla ů tak vyhrzená žesem nevěděl cočál nechtěl sem otřávnat své okolí z mīna potřžena atak se sám zorganizoval "LP" Loopedné pīžepadēj když sem fīm vyřešil svou situaci začal sem obchodovat z drogama zezáčátku jen z marihuana ale víc se stupňovala chť po moci a penězích a přešlo to na tvrdě drogy jenomže sem je začal brát a chť se vyhrzenala moci věděl sem že můžu jít do vězení ale drogy byly silnější bylo mēto jedno a když ů seto rozdelo v organizaci nebylo cesty zpět a jednato krásnýto me došlo i namē.

(19) vězněm sem poprvé ů teč mōto čít že sense pomoci a budu dělat maximum abych se vītnul jakým koliv nezákonným jednáním cožy mē mōto vzít spēt.

(20) Bezúchodná situace hlavně to když sem poprvé spáchal první čin a prošlo mēhle se obdeovali další a všech to procházelo takže sense chtl vīdělku z trestné činnosti a nebál sense tolik jít a přislovit si cizí věc ale samozřejmě trochu z úrovně nedsem žánm zloděček kabelek nebo tak když ů tak trochu elegantnosti jako nové vozi moto...

(21) Alternativních trestu ů bylo dost začínal sem na pokutách pak se rozdeli podmínky jedna za druhou a stupňovalise nato zas prospěšné práce nato probační dohled ale furt to bylo málo mōdel sem žeto půjde do nekonečna nebo co, myslím že jediná věc promě 12 zamýšlení a myslím ik náprava byla aš vtoš tam sem aš uvědomil cože zprávně a cože také poprvé sám si říkám byla to potřeba abych si spadl aš nadno abych dostal příležitost čpēt se zvednout, bez vtoš bych sīto neuvědomil a bch vī jak bylo vlastně zlončilo

22) No otázka nakterou semi dal odpoveď r204 k092 sem něco zpáchal a přišlo zato zaplatit většinou semto nezaplíral protože při přiznání ve poletování eloknost a jeto pravda, vím žesem nežil podle pravdy a zákoní věřím že soud byl spravedlivý odsouzen sem byl za dva skutky "LP, zato sem dostal 3 roky podmíněně z probacním dohledem na 5 let ale tosem po 3 třech rokách porušil a zároveň sem v podmínce zpáchal čin držení a nevolené nakládání z omanutíma látkama a jedama zato sem dostal 5 měsíců nepodmíněně takže delikot sem distribuci zapíral až do poslední šance a usoud měto uvěřily šel sem do vtoš na 3,5 roku.

23) ve vtoš jsem nyní 14 měsíců, podle paragrafu č.88 jsem si začal o "PP, podmíněně propustění na jednu třetinu pro šanci se dostat ven sem udělal maximum mám zchvanou práci, bydlení zlepracovní z organizací poradně ruce ale i z PMS ale isem se doprovolně nahlásil na roční ambulanci léčbu kvůli mé chuti po drogách ale mám nevhodného a nedobřevněšitého soudce na olomouckém kraji "VAŠKA, na tak zastav dobře to nevydít.

24) nyní sem stále ve vtoš

25) v předchozím case když už sem měl zápis v evidenci trestu to už bylo znatelné v některých zaměstnáních chtěli vípis a po obdržení už byla šance na přivětí menší ale některá to berou že každý může slápnout vedle ale vliv to určitě má.

26) no ovlivnilo měto žít zela úplně z jedné strany

byse dalo říct žeto zblížilo a zlepšilo mů vztah z rodinou ale nežebito bylo přectím v nepořádku ale teď vtoš tndem lepší

27) zkušenost z PMS na před pár lety mě soud určil probací
dohled na 6 roků PAN "Z" je AROGANTNÍ HLUPÁK KTERÝ SI MYSLÍ ŽE
JE BOJEC SVĚTA, PRAVDĚNĚ SEM KLÁNOU DOCHÁZEL KAŽDÝ MĚSÍC
ABY HLÍDAL KAŽDÝ MŮJ KROK VERNOU ZA ROK JEL KEMĚ DOHŮ ABY ZDÍSTIL
ZNALI BYDLET NA ADRESE KTEROU UVAŽUJEME JAKO TRVALÍ POBYT, ALE ASI
PO 3 ROKŮCH SEM SE NA ZPOLUPRÁCI SŮM VYKASLAL JELHO POUVCHŮ
CHOVÁNÍ MĚ VĚDI ALKOHÁT VYTOČILO STAČILO DEN KDYŽ SEM PŘIŠEL NA
STŘEDIŠTKO PMS ON DOŠEL NATÁHL SEMTU RUKU JAKO NÁZNAK POZDRAVU
ALE ON MŮ NEBYL SCHOPEN POTRÁST RUKOU JAKO BYCH BYL NÁKŮ
ODPAD, ON BY MĚL POTRÁHAT ALE SPÍŽE POUŽÍVATEL AUTOMATU LIDI.
TEH VE VÝKONU SEM SE SŮM PO ROCE SETKAL ZNOVU DOCHÁZÍ DO VĚZNIČICE
NA RŮZNÉ PŘEDNÁŠKY A KDYŽ SEM ZE ZÁJEMU MUSEL OZNAČIT PMS ŽE
CHCI JÍT NA "PP" NA TŘETÍNU ZOBRAZIL A OCHOTNĚ ŽESE PŘÍPADI ATO.
VLASTNĚ TO BYL ON KEMĚ SEM DOŠEL ON NAPSAL NA SOUD POŽADAVEK
ABY MĚ VZALI DO VÝKONU, FORT ŽESEBE DĚLÁ BŮH VÍ KTOHO JSOU TAKY LIDI
KTERÍ MADI MNOHOU MENŠÍ TRESTY A MŮN ZÁVĚRNĚ ONI MŮ TAKY PSALI
PAN "Z" JE MŮN NEVDOEL A BOVNOU JIN NAPSAL PEPIS ŽE NEUÍ OCHOTEN
ZAHÁVIT ZPOLUPRÁCI TO NECHÁPO, KDYŽ SEM SPELE SEDĚL A VYSLIŠAL MĚ
TVĚDIL ŽE MĚ VYTRESTAL A ŽEUS SE SEMNOU SRÁT NEBUDE BUDE MI PŘY
NAVROHOVAT AŮ 4 LĚTA DOHLEDU PRAVDĚNĚ SE BUDU CHODIT KLÁM
TESTOVAT NA PROBY JELHO CLEFÁK SPORTA ONSOUZENÝCH MĚM MLUVÍ
JEN KTOY NEKHOBŠÍM, SÁM SEM ZVĚRAV JAKY NADĚ NAPÍJE POSUDEK
K SOUDNÍMU LÍČENÍ NA "PP" VŠEOBECNĚ PMS JE ČERNĚ NA H...O!
TOTÁLNĚ ZBYTČNÁ VĚC

28) PROBĚHLÁ AMNESTIE BYLA V CELKU DOST TROUFALÁ CHĚL
BYCH JAKO KAŽDÝ KTERÉHO SETO NETYKALO ABY MŮ KLESPOŮ
NĚCO ZTÁHLI, DÍLOI AMNESTIE BYL HROZDŮY KROK SILNĚ HROZDŮE
GESTO K ODCHODU Z FUNKCE NA SVOBODU SE DOŠTALO MNOHO
FISIC VĚZŮ MNOHA TĚCH CO HNEO ZAČALI PĚCHAT ZAČALI
KRAST BOHŮŽEL I VRAZDIT BYLO VÍE NEŽ JASNĚ ŽETO
DOPADNE SPATNĚ, MŮN NÁZOL ŽE UDĚLAL HROZDŮOU CHYBĚ
NAPRAVDU SE DOŠTALO HROMADA NEPŘÍSPĚSOBYVÝCH KTERÍ

situ nezastaví nevířím že ostatní také ne osobně
seto nedoutlo ani jediným dnem, myslím že 120734 DAL
celoplošnou roční Amnestii. Bylo by to férové vůči všem,
toe přeběhlo Amnestii osvobodil obohatené kauzi
spousta násilníků a oprávněných zločinců. Myslím že nevrátí
Amnestie roku 2013 byl velký omyl. Po takové ostudě
eš plachá mlha zámoc Amnestii nedá. Veto šit
no na jedné straně štěstí a na druhé zklamání. Ale
každý sám strážce svého štěstí".

"Ahoj, Jmenuji se Jiří - demi 25 let
Pocházím z Olomouce
snad ráno rák poruše sice senta
asi moč nezapsal ale v rámci času
a chutě na psaní" snad to k náklenu
užitku bude"